ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2014

[Ιούλιος 2015]

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. Μύνημα Υπουργού Οικονομικών 3

Β. Στρατηγικός Σχεδιασμός Υπουργείου Οικονομικών 6

Όραμα 6

Αποστολή 6

Αξίες 7

Στρατηγικές επιδιώξεις 7

Γ. Δράσεις και εξελίξεις κατά το 2014 που σχετίζονται με τις στρατηγικές επιδιώξεις του Υπουργείου 8

Στρατηγική Επιδίωξη 1: «Διασφάλιση μακροοικονομικής σταθερότητας και βιώσιμης ανάπτυξης» 8

I. Μακροοικονομικό πλαίσιο 8

II. Οικονομικές εξελίξεις 2014 και προοπτικές για την περίοδο 2015-2017 9

III. Ανάπτυξη 10

IV. Κοινωνική Συνοχή 11

Στρατηγική Επιδίωξη 2: «Διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών» 12

I. Δημοσιονομικοί στόχοι 12

Ιι. Δημόσια Οικονομικά 2014 – Γενική Κυβέρνηση 13

Ιιι. Μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής 14

Στρατηγική Επιδίωξη 3: «Ορθολογική διαχείριση των οικονομικών υποχρεώσεων του Δημοσίου» 17

I. Διαχείριση του Δημοσίου Χρέους 17

Στρατηγική Επιδίωξη 4: «Διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας» 19

I. Χρηματοπιστωτικός τομέας 19

II. Κεφαλαιαγορά 21

III. Διεθνείς Χρηματοδοτικοί Οργανισμοί 21

Στρατηγική Επιδίωξη 5: «Αποδοτικός δημόσιος τομέας» 23

I. Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις 23

II. Εξυπηρέτηση του Πολίτη 24

III. Ενέργειες για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας υπηρεσίας 26

Στρατηγική Επιδίωξη 6: «Ορθολογική διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων και της κινητής και ακίνητης περιουσίας του κράτους» 29

I. Διαχείριση Ανθρωπίνων Πόρων 29

II. Διαχείριση κινητής και ακίνητης περιουσίας 31

Στρατηγικη Επιδίωξη 7: «Δίκαιη κατανομή φορολογικών βαρών στηρίζοντας την ανάπτυξη και την απασχόληση» 32

I. Ενοποίηση Φορολογικών Αρχών 32

Δ. Χρήσιμες Πηγές Πληροφόρησης 38

Α. ΜΥΝΗΜΑ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Φίλες και φίλοι,

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζω την Ετήσια Έκθεση του Υπουργείου Οικονομικών για το 2014. Μια χρονιά που παρουσίασε ιδιαίτερες προκλήσεις σε όλα τα επίπεδα.

Η Κύπρος οδηγήθηκε τα τελευταία χρόνια σε μια άνευ προηγουμένου οικονομική κρίση που κλιμακώθηκε την άνοιξη του 2013, όταν αναγκαστικά κατέφυγε στη σύναψη δανειακής σύμβασης με το Μηχανισμό Ευρωπαϊκής Σταθερότητας για παροχή χρηματοδοτικής στήριξης ύψους €10 δισ. και στην υπογραφή Μνημονίου Συναντίληψης με την Τρόικα.

Έκτοτε και παρά τις προκλήσεις που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει η κυπριακή οικονομία, οι ενδείξεις της διόρθωσης των ανισορροπιών μέσω της εφαρμογής των μεταρρυθμιστικών και διαρθρωτικών μέτρων, περιλαμβανομένης και της εφαρμογής μιας συνετής δημοσιονομικής πολιτικής, είναι εμφανείς και οι επιδόσεις έχουν υπερβεί τις προσδοκίες. Η ύφεση κατά το 2014 περιορίστηκε στο -2,3% και ήταν σημαντικά χαμηλότερη από την πρόβλεψη, ύψους -4,2%, που διενεργήθηκε κατά την 5η αξιολόγηση (τον Ιούλιο του 2014). Η επίδοση της κυπριακής οικονομίας το 2014 συγκρίνεται ευνοϊκά και σε σχέση με το 2013, οπόταν η οικονομία συρρικνώθηκε με ρυθμό ύψους 5,4%.

Από πλευράς δημόσιων οικονομικών, οι δημοσιονομικοί στόχοι επιτεύχθηκαν με σημαντικά περιθώρια, λόγω κυρίως της συνετούς εκτέλεσης του προϋπολογισμού και του καλύτερου οικονομικού περιβάλλοντος. Ως αποτέλεσμα των μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης, το δημοσιονομικό ισοζύγιο για το 2014 ήταν ελαφρά ελλειμματικό και περιορίστηκε σε απόλυτους αριθμούς στα €7.2 εκ., σε σχέση με έλλειμμα €740 εκ., που ήταν ο στόχος που καθορίσθηκε κατά την 5η αξιολόγηση. Ως ποσοστό του ΑΕΠ, το δημοσιονομικό ισοζύγιο το 2014 ήταν ουσιαστικά ισοσκελισμένο σε σύγκριση με έλλειμμα ύψους 5,4% το 2013. Η συνετή αυτή διαχείριση των δημόσιων οικονομικών έχει επιτρέψει στην κυβέρνηση να διασφαλίσει τη σταθερότητα του φορολογικού συστήματος και την αποφυγή επιβολής νέων φορολογιών, γεγονός που υποβοηθά στη δημιουργία ενός ευνοϊκού κλίματος για τις επενδύσεις και την επιχειρηματικότητα.

Μετά το σοβαρό κλονισμό του τραπεζικού τομέα, η πρόοδος που έχει επιτευχθεί είναι σημαντική. Οι κυπριακές τράπεζες έχουν θωρακιστεί με νέα κεφάλαια και η εποπτεία τους έχει ενισχυθεί, ενώ στον τομέα του Συνεργατισμού, η ανακεφαλαίωση και οι συγχωνεύσεις έχουν ολοκληρωθεί. Παράλληλα, όλοι οι περιορισμοί, που ίσχυαν από τον Μάρτιο του 2013 στις τραπεζικές συναλλαγές έχουν αρθεί. Εντούτοις, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τραπεζικός τομέας συνεχίζουν να είναι σημαντικές, με το ψηλό επίπεδο των μη εξυπηρετουμένων δανείων να παραμένει η κύρια πρόκληση.

Το 2014 ήταν το έτος που, μετά από διαδοχικές αναβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας από οίκους αξιολόγησης και τη ραγδαία βελτίωση στην απόδοση των κυπριακών ομολόγων στις διεθνείς αγορές, η Κυπριακή Δημοκρατία προέβηκε τον Ιούνιο σε επιτυχή έκδοση 5ετούς ευρωπαϊκού ομολόγου ύψους 750 εκ. ευρώ με επιτόκιο 4,75% και απόδοση 4,85%.

Είχε προηγηθεί έκδοση ομολόγου ύψους €100 εκ. με ιδιωτική τοποθέτηση. Επιπρόσθετα, η εκπόνηση σχεδίου πενταετούς στρατηγικής για τη διαχείριση του δημόσιου χρέους για την περίοδο 2015-2019, η οποία δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά, αναβαθμίζει περαιτέρω τη διαφάνεια και την αξιοπιστία της Κυπριακής Δημοκρατίας στις διεθνείς αγορές.

Συνολικά, έχει γίνει σημαντική πρόοδος μέχρι σήμερα σχετικά με την προώθηση και εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που προβλέπονται, αλλά δεν περιορίζονται, στο πλαίσιο του προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής, όπως αυτό αποτυπώνεται στις διαδοχικές θετικές αξιολογήσεις του προγράμματος.

Στα πλαίσια της Διαχείρισης των Δημόσιων Οικονομικών έχει τεθεί σε εφαρμογή ο Νόμος «περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου» που προνοεί την ίδρυση Δημοσιονομικού Συμβουλίου, τη διαχείριση και αξιολόγηση των δημόσιων επενδύσεων στη βάση βέλτιστων πρακτικών και μεθοδολογιών, το στρατηγικό σχεδιασμό από τα Υπουργεία και την αξιολόγηση και τη διαχείριση των δημοσιονομικών κινδύνων.

Στο πλαίσιο των διαρθρωτικών αλλαγών που έχουν ως στόχο τον εξορθολογισμό της δημόσιας διοίκησης και την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη και των επιχειρήσεων, έχει υλοποιηθεί η συγχώνευση του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και της Υπηρεσίας ΦΠΑ σε έναν ενιαίο τμήμα Τμήμα Φορολογίας, με στόχο την επίτευξη επιχειρησιακών οικονομιών κλίμακας και βελτιωμένων επιπέδων αποτελεσματικότητας, κάτι που αναμένεται να έχει θετικό αντίκτυπο στα δημόσια έσοδα και στη δημοσιονομική προσαρμογή.

Το Μάρτιο του 2014, το Υπουργείο Οικονομικών προχώρησε σε εσωτερική αναδιοργάνωσή του, με στόχο την προσαρμογή στις σημερινές ανάγκες, καθιστώντας το πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό. Επίσης, στο Υπουργείο συστάθηκε και λειτουργεί Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία αποτελεί ουσιαστικό εργαλείο του Υπουργού Οικονομικών για την άσκηση πρωτοβάθμιου ελέγχου.

Το Υπουργείο Οικονομικών κατάρτισε το πρώτο πλάνο Αποκρατικοποιήσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας, για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας και για προσέλκυση ξένων επενδυτών. Διορίστηκε ο Έφορος Αποκρατικοποιήσεων και έγινε η αρχική στελέχωση της Μονάδας Αποκρατικοποιήσεων, η οποία ήδη εφαρμόζει το Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων.

Παράλληλα, στα πλαίσια της εύρυθμης και αποτελεσματικής διεκπεραίωσης των θεμάτων που σχετίζονται με τις Συμφωνίες Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (ΣΑΔΦ), η Κυβέρνηση μέσω της νεοσυσταθείσας Φορολογικής Μονάδας έχει εκσυγχρονίσει το πλαίσιο που διέπει τις ΣΑΔΦ.

Φίλες και Φίλοι,

Όσα έχουμε πετύχει μέχρι σήμερα κάτω από αντίξοες για την οικονομία συνθήκες οφείλονται στη συλλογική προσπάθεια και πρωτίστως στις μεγάλες θυσίες των συμπατριωτών μας και στην εργατικότητα των στελεχών της δημόσιας υπηρεσίας. Θα ήθελα λοιπόν να επαινέσω και να ευχαριστήσω τα στελέχη του Υπουργείου Οικονομικών του οποίου προΐσταμαι, για το ζήλο που έχουν επιδείξει κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Αποτελεί προσωπική μου πεποίθηση, ότι μόνο μέσω της συνετής εφαρμογής του προγράμματος Μεταρρύθμισης και Εξυγίανσης, θα μπορέσουμε να επαναφέρουμε την εμπιστοσύνη των ξένων επενδυτών, αλλά και των ιδίων των συμπολιτών μας,

προς την κυπριακή οικονομία. Έχουμε πλήρη επίγνωση ότι το οικονομικό περιβάλλον θα εξακολουθήσει να είναι δύσκολο. Παραμένω πεπεισμένος και αισιόδοξος ότι θα τα καταφέρουμε, συλλογικά μέσα από τη συμπαράσταση των υπαλλήλων της Δημόσιας Υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων των υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών.

Χάρης Γεωργιάδης

Υπουργός Οικονομικών

Β. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Το Υπουργείο, στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της Διαχείρισης των Δημοσίων Οικονομικών (ΔΔΟ) και κατά τη διαμόρφωση του Προϋπολογισμού για το 2015-2017, έχει προχωρήσει στην ετοιμασία του Στρατηγικού του Σχεδίου. Στο Σχέδιο καταγράφονται το όραμα, η αποστολή, οι αξίες και οι στρατηγικές επιδιώξεις του Υπουργείου και αποτυπώνονται οι αντίστοιχοι στόχοι και δραστηριότητες της Διοίκησης και των Τμημάτων, οι οποίες αποβλέπουν στην υλοποίηση των στρατηγικών επιδιώξεων.

Ως εκ τούτου, μέσω της Ετήσιας Έκθεσης προσδίδεται ο πρόσθετος ρόλος του απολογισμού των ενεργειών του Υπουργείου ως προς την επίτευξη των στρατηγικών επιδιώξεών του. Δεδομένης της πιλοτικής ακόμη φάσης της μεταρρύθμισης της ΔΔΟ, η αποτύπωση των ενεργειών δεν μπορεί να αποδοθεί με την απαιτούμενη πληρότητα, καθώς υπολείπεται η καθιέρωση δεικτών απόδοσης, βάση των οποίων θα επιχειρείται μελλοντικά η αξιολόγηση των δραστηριοτήτων και ο βαθμός επίτευξης των στόχων.

ΌΡΑΜΑ

«Όραμά μας είναι ο οργανισμός μας να καταστεί εξαίρετος και να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση μιας ανταγωνιστικής οικονομίας, προβάλλοντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματά της».

Το όραμά μας αντανακλά την επιδίωξη για αναβάθμιση του ρόλου του Υπουργείου στην αναδιάρθρωση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας, με την αξιοποίηση του πιο πολύτιμου παραγωγικού συντελεστή, που είναι το ανθρώπινο δυναμικό. Μέσω της αξιοποίησης των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων, η Κύπρος φιλοδοξεί να βελτιώσει την ποιότητα των παρεχομένων αγαθών και υπηρεσιών και να εμπεδώσει τη θέση της ως ένα ανταγωνιστικό διεθνές επιχειρηματικό κέντρο.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ

«Διασφάλιση συνθηκών μακροοικονομικής σταθερότητας και ορθολογική διαχείριση των πόρων και των οικονομικών υποχρεώσεων του δημοσίου, για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του κάθε πολίτη της Κυπριακής Δημοκρατίας».

Κύρια αποστολή έπειτα από την πρωτοφανή κρίση που ενέσκηψε στην οικονομία του τόπου, είναι η εξομάλυνση των οικονομικών συνθηκών και η εξασφάλιση σταθερότητας μέσα από τη συνετή διαχείριση των διαθέσιμων πόρων, η οποία αναμένεται να επιφέρει την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας και συνεπακόλουθα την άνοδο του βιοτικού επιπέδου.

ΑΞΙΕΣ

Οι ενέργειες και οι πράξεις μας προσδιορίζονται από το μέλημά μας για πιστή εφαρμογή της χρηστής διοίκησης και την προάσπιση του δημόσιου συμφέροντος και ως εκ τούτου βασίζονται στις ακόλουθες αρχές:

- *Αμεροληψία και Διαφάνεια: Οι διαδικασίες λήψης απόφασης διέπονται από αντικειμενικότητα και διαφάνεια με στόχο την ανεπηρέαστη και δίκαιη μεταχείριση των πολιτών.*
- *Συνέπεια και Προσήλωση στους στόχους: Εκτελούμε τα καθήκοντά μας με ακρίβεια και επαγγελματισμό στα πλαίσια της νομιμότητας με επίκεντρο την επίτευξη των στόχων του οργανισμού μας.*
- *Πρωτοβουλία: Παρακινούμε και υποστηρίζουμε την ελεύθερη κρίση και την προνοητικότητα με σκοπό τη διαρκή ανάπτυξη και εξέλιξη του οργανισμού και των ανθρώπων του.*
- *Λογοδοσία: Αιτιολογούμε κατά τρόπο αντικειμενικό τις πράξεις μας και αναλαμβάνουμε την ευθύνη τους ως ένδειξη επαγγελματικής και προσωπικής ακεραιότητας.*
- *Σεβασμός: Συμπεριφερόμαστε με επαγγελματισμό και ευγένεια προς τον πολίτη και τους συνεργάτες μας.*

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Οι στρατηγικές επιδιώξεις του Υπουργείου Οικονομικών για την τριετία 2015-2017 είναι οι ακόλουθες:

1. *Διασφάλιση μακροοικονομικής σταθερότητας και βιώσιμης ανάπτυξης.*
2. *Διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών.*
3. *Ορθολογική διαχείριση των οικονομικών υποχρεώσεων του Δημοσίου.*
4. *Διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας.*
5. *Αποδοτικός δημόσιος τομέας.*
6. *Ορθολογική διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων και της κινητής και ακίνητης περιουσίας του κράτους.*
7. *Δίκαιη κατανομή φορολογικών βαρών στηρίζοντας την ανάπτυξη και την απασχόληση.*

Γ. ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 2014 ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 1: «ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»

Ι. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το πλαίσιο οικονομικής πολιτικής στηρίζεται κυρίως σε δύο πυλώνες, οι οποίοι εξυπηρετούν την ικανοποίηση των στρατηγικών στόχων της Κυβέρνησης για διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας, ενίσχυση της αναπτυξιακής πορείας της οικονομίας και αναβάθμιση και εμπλουτισμό των κοινωνικών υπηρεσιών που παρέχει το κράτος.

Ο πρώτος πυλώνας αφορά το **ενισχυμένο ευρωπαϊκό πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης**, συμπεριλαμβανομένου του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το οποίο στοχεύει στη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας μέσω της διασφάλισης υγιών δημόσιων οικονομικών, της λήψης μέτρων μείωσης του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημόσιου χρέους και της ορθολογιστικής διαχείρισης του δημόσιου χρέους.

Ο δεύτερος πυλώνας αφορά **το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020»**, στα πλαίσια του οποίου αναλύονται οι βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κύπρος στον κοινωνικοοικονομικό τομέα και προτείνονται συγκεκριμένα διαρθρωτικά μέτρα για αντιμετώπισή τους.

1ος πυλώνας: Ενισχυμένο ευρωπαϊκό πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης

Οι αλλαγές που έχουν υιοθετηθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο με την προώθηση ενισχυμένων κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης, γνωστά ως «six-pack» και «two-pack» και η Συνθήκη για τη Σταθερότητα, το Συντονισμό και τη Διακυβέρνηση, έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός πιο αυστηρού πλαισίου άσκησης δημοσιονομικής πολιτικής, ιδιαίτερα για τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης. Ως εκ τούτου, η Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να διαμορφώνει τη δημοσιονομική της πολιτική λαμβάνοντας υπόψη το νέο αυτό πλαίσιο.

Σημειώνεται ότι, όλες οι πρόνοιες που έπρεπε να μεταφερθούν σε εθνική νομοθεσία έχουν συμπεριληφθεί στο «Νόμο που προνοεί περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου» («Ομπρέλα»), για τα Δημόσια Οικονομικά, που ψήφισε η Βουλή των Αντιπροσώπων τον Φεβρουάριο του 2014.

Ως Υπουργείο Οικονομικών, είχαμε μία εποικοδομητική συμμετοχή στο διάλογο για ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης, αναγνωρίζοντας ότι για να ξεπεράσουμε την κρίση απαιτείται ενδυνάμωση των δημοσιονομικών κανόνων πειθαρχίας, υποστηρίζοντας όμως, παράλληλα, ότι τα θέματα άμεσης φορολογίας πρέπει να παραμείνουν εθνική αρμοδιότητα.

2ος Πυλώνας: Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» αποτελεί την αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για τη δεκαετία 2010 - 2020. Η ΕΕ καταβάλλοντας κάθε προσπάθεια για να ξεπεραστεί η κρίση και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για μια πιο ανταγωνιστική οικονομία με περισσότερες θέσεις εργασίας, στοχεύει με τη Στρατηγική "Ευρώπη 2020" μια ανάπτυξη: (i) έξυπνη, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία, (ii) βιώσιμη, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και σε μια πιο ανταγωνιστική βιομηχανία και (iii) χωρίς αποκλεισμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας. Μεταξύ άλλων, η Στρατηγική θέτει 5 ποσοτικούς στόχους σε Ευρωπαϊκό επίπεδο στους τομείς της απασχόλησης, της έρευνας και ανάπτυξης, της κλιματικής αλλαγής και ενεργειακής βιωσιμότητας, της εκπαίδευσης και της καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, οι οποίοι μετατρέπονται από την κάθε χώρα μέλος της ΕΕ, σε εθνικούς ποσοτικούς στόχους. Παράλληλα, η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» δίνει έμφαση και στην αντιμετώπιση των «μακροοικονομικών αδυναμιών» («bottlenecks»), οι οποίες εμποδίζουν την οικονομική ανάπτυξη στην ΕΕ. Οι μακροοικονομικές αδυναμίες αφορούν, μεταξύ άλλων, προβλήματα ανταγωνιστικότητας και δημόσιων οικονομικών.

Από το 2015 την ευθύνη για τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» και την ετοιμασία του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος (ΕΜΠ) έχει η νεοσυσταθείσα Μονάδα Διοικητικής Μεταρρύθμισης (ΜΔΜ) η οποία λειτουργεί κάτω από την πολιτική εποπτεία της Προεδρίας της Δημοκρατίας. Το Υπουργικό Συμβούλιο έχει αναθέσει στη ΜΔΜ την ευθύνη για θέματα ανάπτυξης καθώς και της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης. Το ΕΜΠ ετοιμάζεται κάθε χρόνο, σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία, Υπηρεσίες και κοινωνικούς εταίρους, και υποβάλλεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με βάση τις πρόνοιες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, περί τα μέσα Απριλίου.

Σημειώνεται ότι, οι χώρες που υπάγονται σε πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής, όπως η Κύπρος δεν είναι υποχρεωμένες να υποβάλουν λεπτομερές Πρόγραμμα, αλλά ένα πιο συνοπτικό κείμενο στο οποίο να παρουσιάζεται η πρόοδος σε σχέση με την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής, τυχόν αναθεωρήσεις των ποσοτικών στόχων και οι δημοσιονομικοί πίνακες του Προγράμματος Σταθερότητας. Το ΕΜΠ 2015 ετοιμάστηκε και υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Απρίλιο του 2015.

II. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ 2014 ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2015-2017

Η συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά 2,3% το 2014 οφείλεται κυρίως στην πτώση της δραστηριότητας στο δευτερογενή τομέα (κατασκευές, βιομηχανία), όπως επίσης και στο χρηματοπιστωτικό τομέα, ενώ οι τομείς του τουρισμού και των επαγγελματικών υπηρεσιών παρουσιάστηκαν ανθεκτικοί. Η ανεργία σταθεροποιήθηκε το 2014 στο 16% περίπου του εργατικού δυναμικού.

Για το 2015 προβλέπεται οριακή ανάκαμψη γύρω στο 0,2%, η οποία αναμένεται να προέλθει κυρίως από την εγχώρια ζήτηση, ενώ η εξωτερική ζήτηση αναμένεται να παρουσιάσει οριακά αρνητικό

ρυθμό. Σημειώνεται ότι επικρατούν σοβαροί εξωγενείς κίνδυνοι, ιδίως σε ότι αφορά διεθνείς εξελίξεις που επηρεάζουν το τουριστικό ρεύμα στην Κύπρο, που δύναται να επηρεάσουν το ρυθμό ανάπτυξης προς τα κάτω.

Ο πληθωρισμός αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω, δηλαδή γύρω στο 1,0%. Για την περίοδο 2016-2017 προβλέπεται σταδιακή ανάκαμψη με το ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης να υπολογίζεται να ανέλθει στο 1,4% και 2,0% το 2016 και 2017 αντίστοιχα, πλησιάζοντας το δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης. Η ανεργία προβλέπεται να παρουσιάσει πτωτική πορεία από το 2015.

Στον πίνακα που ακολουθεί παραθέτονται, συνοπτικά, οι προβλέψεις που έχουν υιοθετηθεί κατά την τεχνική αξιολόγηση του προγράμματος προσαρμογής, κατά τις αρχές Μαΐου 2015, για τα κυριότερα μακροοικονομικά μεγέθη την περίοδο 2014-2017:

	2014 (%)	**2015 (%)**	**2016 (%)**	**2017 (%)**
Ρυθμός Ανάπτυξης	-2,3	0,2	1,4	2,0
Ανεργία (Έρευνα Εργατικού Δυναμικού)	16,1	16,1	15,1	13,8
Εναρμονισμένος Πληθωρισμός	-0,3	-0,8	0,9	1,3

Πίνακας 1: Κυριότερα μακροοικονομικά μεγέθη από την αξιολόγηση του οικονομικού προγράμματος προσαρμογής τον Μάιο του 2015.

III. ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης, η οποία ταυτόχρονα δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας, αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο κάθε ευημερούσας κοινωνίας. Η κυπριακή οικονομία, πριν επηρεαστεί από την παγκόσμια οικονομική κρίση, παρουσίαζε πολύ ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, με το κατά κεφαλή εισόδημα να πλησιάζει σχεδόν το 100% του μέσου όρου της Ε.Ε.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση ανέδειξε τα σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας, αλλά και τις αδυναμίες του τραπεζικού συστήματος και είχε άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στην κυπριακή οικονομία, με κυριότερη τη βαθιά ύφεση, η οποία το 2013 ανήλθε τελικά στο -5,4%, ενώ το 2014 στο -2,3%. Η ύφεση αυτή όμως ήταν πολύ ηπιότερη της αναμενόμενης, το οποίο οφείλεται κυρίως στην ανθεκτικότητα σημαντικών παραγωγικών τομέων της οικονομίας, όπως είναι ο τουρισμός, η ναυτιλία και οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες αλλά και στη μικρότερη από την προβλεπόμενη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης.

Σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, με την αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος, την πλήρη κατάργηση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, σε συνδυασμό με τη βελτίωση του ψυχολογικού κλίματος για τις προοπτικές που διανοίγονται στον τομέα της ενέργειας, η οικονομία αναμένεται να αρχίσει να ανακάμπτει και να καταγράφει θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης από το 2015 και μετά. Παράλληλα,

τονίζεται ότι οι προβλέψεις για το 2015, καθώς και για τα επόμενα χρόνια, χαρακτηρίζονται από αβεβαιότητα, λόγω του ιδιαίτερα ευμετάβλητου διεθνούς οικονομικού κλίματος.

IV. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Η διατήρηση των συνθηκών κοινωνικής συνοχής, μέσω της στοχευμένης στήριξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, αποτέλεσε βασική προτεραιότητα της κυβερνητικής πολιτικής, ενόψει και της πρωτοφανούς οικονομικής κρίσης. Στο πλαίσιο της βελτίωσης της διαχείρισης των πολύτιμων πόρων, με σκοπό τη διάθεσή τους στις ομάδες που πραγματικά έχουν ανάγκη οικονομικής στήριξης, το σύστημα πρόνοιας αναδιαρθρώθηκε και όλα τα Σχέδια παροχών, συμπεριλαμβανομένων και αυτών της Υπηρεσίας Χορηγιών και Επιδομάτων, μεταφέρθηκαν εντός του 2014 στο Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, εκτός από την αρμοδιότητα για τη Φοιτητική Χορηγία, η οποία θα περιέλθει στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Η συνολική δαπάνη για κάθε Σχέδιο κοινωνικών παροχών της Υπηρεσίας Χορηγιών και Επιδομάτων για το έτος 2014 εμφαίνεται στον πιο κάτω Πίνακα:

Επίδομα/ Χορηγία	**Δικαιούχοι**	**Δαπάνη (€)**
Επίδομα τέκνου	67.361	118.604.472
Φοιτητική Χορηγία	21.766	48.966.546
Ειδική Χορηγία για αγορά ή ανέγερση κατοικίας	961	13.230.013
Ταμείο Ανακουφίσεων Παθόντων	1.858	17.538.939
Ειδικό Βοήθημα Τοκετού σε άγαμες μητέρες	311	171.864
Επίδομα σε νοικοκυριά συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα	59.894	73.044.872
Πασχαλινό Επίδομα σε νοικοκυριά συνταξιούχων	19.874	3.776.060
Κατά χάριν χορήγημα σε Βετεράνους/ Χήρες ή χήρους Βετεράνων Αγωνιστών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου	765	1.152.235
ΣΥΝΟΛΟ	**172.790**	**276.485.001**

Πίνακας 2: Κοινωνικές παροχές του ΥΠΟΙΚ κατά το 2014, Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 2: «ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ»

Ι. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Πρωταρχική επιδίωξη του Υπουργείου Οικονομικών είναι η επαναφορά της μακροοικονομικής σταθερότητας -μεταξύ άλλων- μέσω της διόρθωσης των δημοσιονομικών ανισορροπιών, που εδράζεται στη διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος βραχυπρόθεσμα και στην επίτευξη του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Στόχου σε διαρθρωτικούς όρους μεσοπρόθεσμα. Η πολιτική αυτή θα επιτρέψει την επάνοδο της Κυπριακής οικονομίας σε τροχιά ανάκαμψης, διασφαλίζοντας παράλληλα την πρόσβασή της στις διεθνείς χρηματαγορές.

Το Σεπτέμβριο του 2013, το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε Σύσταση στην Κύπρο για να θέσει τέρμα στην κατάσταση του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος το αργότερο έως το 2016. Ταυτόχρονα, η Κύπρος για αντιμετώπιση της βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών και ιδιαίτερα του δημοσίου χρέους δεσμεύτηκε μέσω του Προγράμματος Προσαρμογής ότι, από το 2016 θα πετύχει πλεονασματικό πρωτογενές ισοζύγιο της τάξης του 1,2% του ΑΕΠ, τουλάχιστον, το οποίο σταδιακά θα ανέλθει στο 4% του ΑΕΠ το 2018, διασφαλίζοντας έτσι την αναστροφή της αυξητικής πορείας του δημόσιου χρέους και τοποθέτησης του σε πτωτική τροχιά.

Κατά την 5η αξιολόγηση του Προγράμματος, καθορίστηκε στόχος για δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξης του 4,2% του ΑΕΠ και για πρωτογενές έλλειμμα της τάξης του 1,1% του ΑΕΠ, για ολόκληρο το 2014. Ωστόσο, το δημοσιονομικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης κατά το 2014 ήταν μόνο οριακά ελλειμματικό της τάξης των €43,5 εκ., δηλαδή -0,2% του ΑΕΠ. Παράλληλα, το πρωτογενές ισοζύγιο, το οποίο αποτυπώνει με περισσότερη διαφάνεια τις επιπτώσεις της δημοσιονομικής πολιτικής του κράτους και τις προεκτάσεις της σε σχέση με το δημόσιο χρέος, ήταν πλεονασματικό κατά το 2014 της τάξης των €454,7 εκ., δηλαδή 2,6% του ΑΕΠ%, σε σχέση με έλλειμμα ύψους €327,3 εκ. κατά τον προηγούμενο χρόνο και -1,8 ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Το δε δημόσιο χρέος αυξήθηκε στο 107,2% του ΑΕΠ από 102,0% το 2013, κυρίως λόγω του αρνητικού ρυθμού ανάπτυξης που οδήγησε σε συρρίκνωση του ΑΕΠ σε ονομαστικούς όρους. Σε απόλυτους αριθμούς το δημόσιο χρέος ανήλθε σε €18.817,6 εκ. σε σύγκριση με €18.484,1 εκ. τον προηγούμενο χρόνο.

Με βάση τα πιο πάνω, είναι προφανές ότι, τόσο το πρωτογενές ισοζύγιο όσο και το δημοσιονομικό ισοζύγιο για τη γενική κυβέρνηση το 2014, παρουσίασαν σημαντική βελτίωση. Μέσω των μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης τα οποία έχουν ληφθεί, η Κύπρος έχει πετύχει τόσο τη διόρθωση του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος δύο (2) χρόνια πριν το στόχο που έχει τεθεί μέσω του Προγράμματος Προσαρμογής, όσο και τη δημιουργία πρωτογενούς πλεονάσματος, πριν από το τέλος της περιόδου του Προγράμματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι το κυκλικά προσαρμοσμένο δημοσιονομικό ισοζύγιο κατά το 2014 ήταν πλεονασματικό της τάξης του 2,9% του ΑΕΠ.

Τα πιο πάνω θετικά αποτελέσματα παρέχουν τη δυνατότητα στην Κυβέρνηση για την υιοθέτηση, υπό τις περιστάσεις, ουδέτερης δημοσιονομικής στάσης, επιτρέποντας έτσι την ελεύθερη λειτουργία των αυτόματων σταθεροποιητών που θα λειτουργήσουν αντικυκλικά, δίδοντας περαιτέρω ώθηση στην ανάκαμψη της οικονομίας. Μεσοπρόθεσμα, οι δημοσιονομικοί στόχοι για τη περίοδο 2015-17 έχουν καθορισθεί ως ακολούθως:

	2015	**2016**	**2017**
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (%ΑΕΠ)	-1,5	-0,6	0,0
Πρωτογενές Ισοζύγιο (%ΑΕΠ)	1,2	2,0	2,3
Δημόσιο Χρέος (%ΑΕΠ)	107,5	98,7	96,9

Πίνακας 3: Δημοσιονομικοί στόχοι περιόδου 2015-2017, Δ/νση Οικονομικών Μελετών & ΕΕ

II. ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ 2014 – ΓΕΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Τα δημόσια έσοδα έφτασαν στα €7.053,1 εκ. το 2014 σε σύγκριση με €6.610,4 εκ. το 2013 σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 6,7%.

Αναλυτικότερα, οι εισπράξεις από φόρους στην παραγωγή και εισαγωγές κατά το 2014 έφτασαν τα €2.584,4 εκ. παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 5,4% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο (€2.452,6). Κύριος λόγος της αύξησης αυτής ήταν η αύξηση του συντελεστή του ΦΠΑ από 1^{η} Ιανουαρίου 2014, σε συνάρτηση με αύξηση στους φόρους κατανάλωσης των πετρελαιοειδών κίνησης σε συνδυασμό με οριακή αύξηση της κατανάλωσης κατά το 2014, η οποία αντισταθμίστηκε εν μέρη από τη συνεχιζόμενη μείωση στις επενδύσεις. Οι εισπράξεις από το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας στα προϊόντα, έφτασαν τα €1.489,2 εκ. σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 5,7% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο (€1.408,4). Οι εισπράξεις από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στα πετρελαιοειδή ανήλθε στα €368,3 εκ. σε σχέση με €318,0 εκ. κατά το 2013, σημειώνοντας αύξηση 15,8%, ενώ οι εισπράξεις από τον ειδικό φόρο κατανάλωσης στα καπνικά σημείωσε μείωση της τάξης του 1,6%, φτάνοντας τα €193,2 εκ. σε σχέση με €196,3 εκ. τον προηγούμενο χρόνο.

Οι εισπράξεις από τους φόρους στο εισόδημα και περιουσία περιορίστηκαν στα €1.837,4 εκ. σε σχέση με € 1.912,0 εκ. το 2013, σημειώνοντας μείωση της τάξης του 3,9%. Σημαντική μείωση παρουσίασαν οι εισπράξεις από το φόρο στα εισοδήματα των υπαλλήλων του δημοσίου, της τάξης του 16,9%, με τις εισπράξεις να περιορίζονται στα €128,2 εκ το 2014 σε σχέση με €154,2 εκ. το 2013, λόγω, τόσο της μείωσης του επιπέδου των απολαβών, όσο και λόγω της μείωσης της απασχόλησης. Μείωση της τάξης του 8,6% παρουσίασαν και οι εισπράξεις από το φόρο στα εισοδήματα των υπαλλήλων του ιδιωτικού τομέα, φτάνοντας τα €223,3εκ. το 2014 σε σχέση με €243,9 εκ. το 2013 για

τους ίδιους λόγους. Οι εισπράξεις από τον εταιρικό φόρο έφτασαν τα €603,6 εκ. σε σχέση με €624,2 εκ. τον προηγούμενο χρόνο, παρουσιάζοντας μείωση της τάξης του 3,3%.

Σημειώνεται ότι οι εισπράξεις από την επιβολή άμεσης και έμμεσης φορολογίας αναλύονται σε έκταση κάτω από τη **Στρατηγική Επιδίωξη 7** που αφορά τη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών.

Οι εισφορές στα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων αυξήθηκαν στα €1.557,3 εκ. κατά το 2014 σε σχέση με €1.362,3 εκ. τον προηγούμενο χρόνο, λόγω αύξησης των ποσοστών εισφορών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, από την 1η Ιανουαρίου 2014, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 14,3%.

Οι εισπράξεις από εισόδημα περιουσίας παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 134,3%, φτάνοντας τα €276,0 εκ. το 2014 σε σχέση με €117,3 εκ. τον προηγούμενο χρόνο. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στο αυξημένο μέρισμα από την Κεντρική Τράπεζα της τάξης των €180 εκ. σε σχέση με €89 εκ. το 2013, καθώς και στα μερίσματα που έχουν καταβληθεί από κρατικούς οργανισμούς.

Παράλληλα, στο σκέλος των δαπανών παρουσιάζεται συρρίκνωση της τάξης του 5,4%. Συγκεκριμένα, οι δαπάνες το 2014 περιορίστηκαν στα €7.096,6 εκ. σε σύγκριση με €7.501,1 εκ. το 2013.

Οι δαπάνες για το κρατικό μισθολόγιο περιορίστηκαν στα €2.299,1 εκ. σε σχέση με €2.572,8 εκ. τον προηγούμενο χρόνο, παρουσιάζοντας μείωση της τάξης του 10,6%. Κύριοι λόγοι της μείωση αυτής ήταν, τόσο η μείωση της απασχόλησης και του επιπέδου των απολαβών στο δημόσιο τομέα, όσο και η μείωση δαπανών για χορήγηση εφάπαξ φιλοδωρήματος κατά την αποχώρηση του προσωπικού (μείωση 15,6%). Η ενδιάμεση κατανάλωση περιορίστηκε στα €655,3 εκ. σε σχέση με €744,3 εκ. τον προηγούμενο χρόνο, παρουσιάζοντας μείωση της τάξης του 12%. Σημαντικό ρόλο στη μείωση αυτή, αποδίδεται στη μείωση δαπάνης για αγορά φαρμάκων της τάξης του 15% λόγω τελών νοσηλείας.

Οι κοινωνικές δαπάνες ανήλθαν στα €2.575,8 εκ. κατά το 2014 σε σχέση με €2.509,5 εκ. το 2013, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 2,6%. Οι πληρωμές για ανεργιακό επίδομα μειώθηκαν στα €116,6 εκ. σε σχέση με €149,9 εκ. τον προηγούμενο χρόνο (μείωση 22,2%), ενώ το πληρωτέο ποσό για πλεονάζον προσωπικό κατά το 2014, αυξήθηκε στα €99,5 εκ. σε σχέση με €88,5 εκ., σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 12,4%. Η αύξηση των δαπανών για πλεονάζον προσωπικό είναι προσωρινού χαρακτήρα, λόγω της απόφασης για επιτάχυνση της διαδικασίας εξέτασης των αιτήσεων, εφόσον διαφαίνεται από τους τελευταίους μήνες του 2014 ότι οι εκκρεμούσες αιτήσεις μειώθηκαν αισθητά.

Τέλος, οι δαπάνες πάγιου κεφαλαίου κατά το 2014 σημείωσαν μείωση της τάξης του 14,3% λόγω ολοκλήρωσης μεγάλων έργων. Παρόμοια εικόνα παρουσίασαν και οι δαπάνες για τόκους που σημείωσαν μείωση της τάξης του 11,6%, λόγω της αναχρηματοδότησης δανεισμού μέσω του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, καθώς και λόγω της υποχώρησης των βασικών επιτοκίων στην Ευρωζώνη.

ΙΙΙ. ΜΕΤΡΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Το Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής, το οποίο συνδέει τη μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πολιτική με τη διαδικασία κατάρτισης του Προϋπολογισμού μέσω του καθορισμού ανώτατων οροφών δαπανών, όπως έχει διαμορφωθεί, αποσκοπεί στην επίτευξη των

δημοσιονομικών στόχων που έχουν αναφερθεί πιο πάνω. Περαιτέρω, έχουν παρθεί διάφορα μέτρα που καλύπτουν τόσο το σκέλος των δαπανών όσο και το σκέλος των εσόδων ως ακολούθως:

Μέτρα στο σκέλος Δαπανών

(α) Μισθολόγιο και συντάξεις

Το πλαίσιο των δεσμεύσεων που περιλαμβάνονται στο Μνημόνιο Συναντίληψης με την Τρόικα, στοχεύει στη συγκράτηση του κρατικού μισθολογίου και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των επαγγελματικών συστημάτων συνταξιοδότησης του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα και κατ'επέκταση στη μείωση των δημοσίων δαπανών. Ως εκ τούτου, συνεχίστηκε η εφαρμογή των μέτρων που υιοθετήθηκαν κατά τα τελευταία χρόνια για συγκράτηση/ μείωση του κρατικού μισθολογίου (συνέχιση της επιβολής έκτακτης εισφοράς και της κλιμακωτής μείωσης των απολαβών και συντάξεων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, παγοποίηση των ετήσιων μισθοδοτικών προσαυξήσεων και των τιμαριθμικών αυξήσεων, κ.α.).

Επίσης, προωθήθηκε, η καθολική μείωση των απολαβών και των συντάξεων των αξιωματούχων, των εργαζομένων και των συνταξιούχων στην κρατική υπηρεσία και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα κατά 3% από 01.01.2014, η περαιτέρω μείωση της υπερωριακής αποζημίωσης των κρατικών υπαλλήλων και του ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού, καθώς και των επιδομάτων και αποζημιώσεων που καταβάλλονται για απασχόληση με το σύστημα βάρδιας, μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού του 2014. Εφαρμογή αντίστοιχων ρυθμίσεων προωθήθηκε, επίσης, για τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, μέσω του Προϋπολογισμού τους για το 2014.

(β) Μείωση της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα

Στο πλαίσιο των δεσμεύσεων που διαλαμβάνονται στο Μνημόνιο Συναντίληψης με την Τρόικα για τον περαιτέρω περιορισμό των δημοσίων δαπανών με (α) τη μείωση της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα κατά 4.500 άτομα από το 2012 μέχρι το 2016 και (β) την κατάργηση 1.880 κενών θέσεων από το 2013 μέχρι το 2016, λήφθηκαν τα πιο κάτω μέτρα:

- Τηρείται πλάνο για επίτευξη του στόχου της μείωσης της απασχόλησης στο δημόσιο τομέα με βάση τα στοιχεία απασχόλησης και αφυπηρετήσεων, το οποίο επικαιροποιείται κάθε τρεις μήνες.
- Συνεχίστηκε η υλοποίηση του τετραετούς πλάνου του ΤΔΔΠ για την κατάργηση 1.880 κενών μόνιμων θέσεων από το 2013 μέχρι το 2016. Με τον Προϋπολογισμό του 2014 καταργήθηκαν 232 κενές μόνιμες θέσεις στη Δημόσια Υπηρεσία, στον Κυπριακό Στρατό, στην Αστυνομία και στην Πυροσβεστική, καθώς και 110 κενές θέσεις Ωρομισθίου Κυβερνητικού Προσωπικού (σύνολο 342 θέσεις).
- Συνεχίστηκε η αναστολή της πλήρωσης μόνιμων θέσεων στο δημόσιο τομέα, σύμφωνα με τους περί Απαγόρευσης Πλήρωσης Κενών Θέσεων στο Δημόσιο και Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα Νόμους, με εξαιρέσεις οι οποίες εγκρίθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο και τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Συνεχίστηκε, επίσης, και η απαγόρευση της πρόσληψης έκτακτων υπαλλήλων, με

εξαιρέσεις που αφορούν κυρίως στους τομείς της Υγείας και της Παιδείας, με βάση ειδική πρόνοια του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 2014.

(γ) Περιορισμός των δημοσιών δαπανών

- Εξορθολογισμός και στόχευση των κοινωνικών παροχών και επιδομάτων.
- Ανακατανομή των αναπτυξιακών δαπανών προς όφελος έργων/σχεδίων με υψηλή προστιθέμενη αξία.

Μέτρα στο σκέλος των εσόδων:

Η πέραν του αναμενόμενου επιτυχημένη προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής υποβοήθησε στην αποφυγή λήψης πρόσθετων φορολογικών μέτρων και ως εκ τούτου συνεχίστηκε απλά η εφαρμογή των μέτρων που υιοθετήθηκαν κατά τα τελευταία χρόνια (αύξηση της φορολογίας κατανάλωσης στα καύσιμα κίνησης, του κανονικού και μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ, αύξηση της συνεισφοράς στα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων κατά μία ποσοστιαία μονάδα κ.α.). Επιπρόσθετα, προωθήθηκαν μέτρα για πάταξη της φοροδιαφυγής/φοροαποφυγής, με τη ψήφιση σχετικών νομοθετικών μέτρων από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Τα πιο πάνω μέτρα έτυχαν πλήρους εφαρμογής το 2014, όπου μαζί με την κατάρτιση ενός αυστηρού προϋπολογισμού για το 2014 και ενός Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου 2014-2016, συνέβαλαν στην επίτευξη των στόχων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 3: «ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ»

Ι. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Το 2014 αποτέλεσε ένα ιδιαίτερα σημαντικό έτος σε ό,τι αφορά τη Διαχείριση του Δημόσιου Χρέους, καθώς μετά από τρία χρόνια συνεχούς αποκλεισμού από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές, τέθηκε σε εφαρμογή το στρατηγικό σχέδιο της Κυβέρνησης για τη σταδιακή επιστροφή στις αγορές εντός των ετών 2014-2015. Στόχος του σχεδίου ήταν, με τη λήξη του Μνημονίου και της παροχής χρηματοδότησης από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης, η Κυπριακή Δημοκρατία να έχει εξασφαλισμένη τη συνεχή και απρόσκοπτη πρόσβαση στις αγορές, με σκοπό να μπορεί να χρηματοδοτήσει τις ανάγκες με δικούς της πόρους.

Κύριο μέσο έκφρασης του στρατηγικού αυτού στόχου είναι η υλοποίηση της Μεσοπρόθεσμης Στρατηγικής Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους που καλύπτει την περίοδο 2015-2019 και αποτελεί συνέχεια του αντίστοιχου εγγράφου που ετοιμάστηκε το 2013 για την περίοδο 2014-2018. Οι βασικές κατευθυντήριες αρχές που διέπουν τη μεσοπρόθεσμη στρατηγική διαχείρισης δημόσιου χρέους είναι:

- Η εξομάλυνση του προγράμματος αποπληρωμής χρέους της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Περιορισμός των κινδύνων που προκύπτουν από τη διαχείριση του δημοσίου χρέους και η ελαχιστοποίηση του κόστους δανεισμού από τις αγορές.
- Ανάπτυξη της αγοράς κυβερνητικών χρεογράφων.

Στον τομέα των μακροπρόθεσμων χρεογράφων, προωθήθηκε η εκτέλεση δύο εκδόσεων ευρωομολόγων, ενός €100 εκ. με ιδιωτική τοποθέτηση, με επιτόκιο 6,5% (απόδοση 6,75%) κατά τον Μάιο του 2014 και ένα ευρωομόλογο €750 εκ. με κοινοπρακτική έκδοση τον Ιούνιο του 2014 με επιτόκιο 4,75% (απόδοση 4,85%). Οι δύο αυτές εκδόσεις αποσκοπούσαν στην επιστροφή της Δημοκρατίας στις αγορές σε μια περίοδο που τα επιτόκια μειώνονταν δραστικά και υπήρχε σημαντική θετική προδιάθεση των επενδυτών προς την Ευρωπαϊκή περιφέρεια. Τα κεφάλαια τα οποία αντλήθηκαν από τις δύο αυτές εκδόσεις, σε συνδυασμό με κεφάλαια που εξασφαλίστηκαν από την καλύτερη του αναμενομένου δημοσιονομική απόδοση της Δημοκρατίας κατά το 2014, κατέστησαν δυνατή την πρόωρη αποπληρωμή ύψους €1 δις Κυπριακών Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως που είχαν εκδοθεί για την ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας τον Ιούλιο του 2012. Με την συναλλαγή αυτή, εξασφαλίστηκαν μεταξύ άλλων:

1. Η εξομάλυνση του προγράμματος αποπληρωμών της Κυπριακής Δημοκρατίας κατά την κρίσιμη περίοδο 2016-2018 (περίοδος αμέσως μετά την έξοδο από το πρόγραμμα)
2. Η μείωση του κόστους δανεισμού.

Στον τομέα του βραχυπρόθεσμου χρέους το Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους του Υπουργείου Οικονομικών συνέχισε την τακτική ανανέωσης του βραχυπρόθεσμου χρέους μέσω εκδόσεως Γραμματίων του Δημοσίου με ιδιωτική τοποθέτηση. Κατά τη διάρκεια του έτους οι προσφερόμενες

αποδόσεις μειώθηκαν σημαντικά με τις αποδόσεις για γραμμάτια 13 εβδομάδων να υποχωρούν από 4,20% τον Δεκέμβριο του 2103 στο 3,40% τον Δεκέμβριο του 2014. Επίσης, κατά τους τελευταίους μήνες του 2014 έγινε εντατική προετοιμασία σε συνεννόηση με τους επενδυτές για την επανέναρξη του προγράμματος δημοπρασιών εντός του 2015. Τον Δεκέμβριο του 2014 όλη η απαραίτητη προετοιμασία είχε ολοκληρωθεί και καθορίστηκε η έναρξη δημοπρασιών εντός του Φεβρουαρίου του 2015.

Τέλος, κατά την διάρκεια του 2014 σχεδιάστηκε ένα νέο χρηματοδοτικό προϊόν το εξαετές ομόλογο για φυσικά πρόσωπα, ειδικά για να ικανοποιεί τις ανάγκες των μικροεπενδυτών και να προσφέρει μια εναλλακτική επιλογή σε σχέση με τις τραπεζικές καταθέσεις. Το εν λόγω ομόλογο εκδίδεται σε μηνιαία βάση και κατά τους εφτά μήνες κυκλοφορίας του το 2014 διατέθηκαν στο επενδυτικό κοινό ομόλογα ύψους €60 εκ. ευρώ. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα έχει προσελκύσει σημαντικό επενδυτικό ενδιαφέρον και θα συνεχιστεί το 2015.

Κατά το 2014, μέσα από τη συνδρομή τεχνικής βοήθειας από τον ΕΜΣ για την ανάπτυξη ολοκληρωμένης στρατηγικής διαχείρισης επενδυτικών σχέσεων, γίνονται ενέργειες ανάπτυξης του συγκεκριμένου τομέα, μέσα από την έναρξη τακτικών εκδόσεων (διμηνιαίο ενημερωτικό δελτίο για την οικονομία, τριμηνιαίο δελτίο χρέους) προς το επενδυτικό κοινό και την εκτέλεση ενημερωτικών συναντήσεων με επενδυτές σε πιο συχνή βάση από ότι στο παρελθόν.

Παράλληλα και πάλι με την τεχνική βοήθεια του ΕΜΣ, συνεχίζονται οι προσπάθειες για αναβάθμιση της υποδομής εκτέλεσης εργασιών διαχείρισης δημόσιου χρέους μέσα από την απόκτηση κατάλληλου ηλεκτρονικού συστήματος που θα βελτιώσει σημαντικά την αποτελεσματικότητα του προσωπικού, ενώ θα μειώσει το επίπεδο του επιχειρησιακού κινδύνου.

Οι χρηματοδοτικές ανάγκες κατά το 2014 καλύφθηκαν σχεδόν εξολοκλήρου από την χρηματοδότηση από το ΔΝΤ και τον ΕΜΣ και σε μικρότερο βαθμό από την έκδοση εμπορικού χρέους στις διεθνείς και εγχώριες κεφαλαιαγορές.

Πηγή Χρηματοδότησης	**Εκ. €**	**Ποσοστό**
Βραχυπρόθεσμος εγχώριος δανεισμός	736	18%
Εγχώρια χρεόγραφα	1.091	27%
Ομόλογα EMTN	850	21%
Ομόλογα για φυσικά πρόσωπα	61	2%
Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων	40	1%
Δάνεια Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου	1.267	31%
ΣΥΝΟΛΟ:	**4.046**	100%

Πίνακας 4: Πηγές χρηματοδότησης κατά το 2014, Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 4: «ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ»

Η παρακολούθηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο από τις εποπτικές αρχές, δηλαδή την Κεντρική Τράπεζα, την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και την Υπηρεσία Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών. Ωστόσο, τα πρόσφατα σοβαρά προβλήματα που ανέκυψαν στον τραπεζικό τομέα έχουν δείξει ότι, παρόλο που οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να συνεχίσουν να έχουν την ευθύνη για την εποπτεία του χρηματοπιστωτικού τομέα, το Υπουργείο Οικονομικών, για λογαριασμό του κράτους, καλείται να παράσχει κρατικές εγγυήσεις (βάσει ορισμένων προϋποθέσεων) ή να αναλάβει το κόστος της διάσωσης χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για χάριν της διατήρησης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Ως εκ τούτου, προκύπτει η ανάγκη για τη διαρκή ενημέρωση του κράτους για τις εξελίξεις που σχετίζονται με το χρηματοπιστωτικό σύστημα, προκειμένου να στηρίζει την ενημερωμένη και υπεύθυνη λήψη αποφάσεων.

Όσον αφορά το ρυθμιστικό πλαίσιο, το Υπουργείο Οικονομικών, σε συνεργασία με τις εποπτικές αρχές, προετοιμάζει τη νομοθεσία σχετικά με τον τραπεζικό τομέα και την αγορά κεφαλαίων ώστε να συμμορφώνονται με τις οδηγίες της ΕΕ για την εναρμόνιση του χρηματοπιστωτικού τομέα, να πληρούν τους όρους του μνημονίου και να αναπτύσσουν το πλαίσιο των βέλτιστων πρακτικών και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Εκτός από τη συμμετοχή στους διαφόρους ρυθμιστικούς φορείς, υπάρχει ενεργός εμπλοκή με τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη στον κλάδο των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και προωθείται η εκπροσώπηση σε επίπεδο συμβουλίου στα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Περισσότερη πληροφόρηση αναφορικά με τις εξελίξεις στους διάφορους χρηματοοικονομικούς τομείς ακολουθεί.

Ι. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Τα τελευταία χρόνια ο τραπεζικός τομέας στο επίπεδο της ΕΕ αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις που πηγάζουν, κυρίως, από την κρίση δημόσιου χρέους στην ευρωζώνη και των δυσμενών μακροοικονομικών συνθηκών. Οι αρνητικές εξελίξεις των πρόσφατων ετών είχαν άμεσο αντίκτυπο στο κυπριακό χρηματοοικονομικό σύστημα καθώς και στην κυπριακή οικονομία γενικότερα, λόγω της διασύνδεσης των μεγάλων εγχώριων τραπεζών με την ελληνική οικονομία μέσω, κυρίως, της έκθεσής τους στα ελληνικά κρατικά ομόλογα και των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων τους στην ελλαδική αγορά. Επίσης, οι κυπριακές τράπεζες ήρθαν αντιμέτωπες με τη μεγάλη αύξηση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων, που αναπόφευκτα οδήγησε σε αυξημένες προβλέψεις για τα δανειακά χαρτοφυλάκιά τους.

Ως προς το σκέλος του Μνημονίου το οποίο αφορά τον χρηματοοικονομικό τομέα, βασικός στόχος είναι η διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας μέσω της εξασφάλισης ικανοποιητικής ρευστότητας για τον τραπεζικό τομέα, της αντιμετώπισης των κεφαλαιακών αναγκών των πιστωτικών ιδρυμάτων και της διατήρησης της ευρωστίας τους, περιλαμβανομένης της αναδιάρθρωσης και μείωσης των μεγεθών των πιστωτικών ιδρυμάτων, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, η Τράπεζα Κύπρου μετά που εξήλθε του καθεστώτος εξυγίανσης προχώρησε σε άντληση ιδιωτικών κεφαλαίων και στην εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου, ενώ το σχέδιο αναδιάρθρωσής της υλοποιείται με ικανοποιητικούς ρυθμούς. Παράλληλα, ο Συνεργατισμός έχει ανακεφαλαιοποιηθεί πλήρως μέσω πόρων του Προγράμματος ύψους €1,5 δις και η διαδικασία αναδιάρθρωσής του έχει ολοκληρωθεί. Σημαντική θετική εξέλιξη αποτέλεσε και η επιτυχής άντληση ιδιωτικών κεφαλαίων από την Ελληνική Τράπεζα για την κάλυψη των κεφαλαιακών απαιτήσεών της, καθώς και η υπερκάλυψη των κεφαλαιακών της αναγκών που προέκυψαν με βάση των αποτελεσμάτων των πανευρωπαϊκών τεστ αντοχής. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω ενεργειών ανακεφαλαιοποίησης, καθώς και της επιτυχούς έκβασης των πανευρωπαϊκών ασκήσεων αντοχής για τις εγχώριες συστημικές τράπεζες, ο τραπεζικός τομέας αναμένεται να διαθέτει στο εγγύς μέλλον αξιόλογου ύψους κεφάλαια, τα οποία δύναται να χρησιμοποιηθούν για να απορροφήσουν τυχόν περαιτέρω δυσμενείς εξελίξεις.

Οι πιο πάνω εξελίξεις κατά το έτος 2014, οδήγησαν σε μια διαδικασία απομόχλευσης στον εγχώριο τραπεζικό τομέα, που είχε ως συνέπεια τη συγκράτηση της διαθέσιμης ρευστότητας στην αγορά, γεγονός που, μεταξύ άλλων, δεν επέτρεψε τη μείωση του ήδη υψηλού κόστους χρηματοδότησης, τόσο για τα εγχώρια νοικοκυριά όσο και για τις εγχώριες επιχειρήσεις. Οι πρόσφατες ανακοινώσεις των εγχώριων τραπεζών για μείωση των δανειστικών επιτοκίων, καθώς και η σταδιακή αλλά σημαντική αύξηση της ρευστότητας τους, λόγω κυρίως της αναστροφής του κλίματος εμπιστοσύνης και της αύξησης των καταθέσεων, αναμένεται να ενισχύσει τη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας με χαμηλότερο κόστος χρηματοδότησης.

Η κυριότερη πρόκληση που παρουσιάζει σήμερα ο εγχώριος χρηματοοικονομικός τομέας είναι η διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, που ανέρχονται στο 60% περίπου του συνολικού χαρτοφυλακίου χορηγήσεων. Η μη επιτυχής αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων θα οδηγήσει σε αύξηση των προβλέψεων, με όλες τις επακόλουθες αρνητικές επιπτώσεις στα κεφάλαια των τραπεζών. Καθοριστικός παράγοντας για την αντιμετώπισή τους είναι η άμεση εφαρμογή του ολοκληρωμένου νομοθετικού πλαισίου για τις εκποιήσεις καθώς και η απλούστευση και επίσπευση των διαδικασιών για τη βιώσιμη αναδιάρθρωση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων, αναδιαρθρώσεις οι οποίες θα διέπονται και από το αναθεωρημένο πλαίσιο αφερεγγυότητας, το οποίο έτυχε της απαραίτητης νομοθετικής έγκρισης τον Απρίλιο του 2015.

Σημαντική εξέλιξη όσον αφορά τον χρηματοοικονομικό τομέα αποτελεί, από τις 4 Νοεμβρίου 2014, η εφαρμογή και λειτουργία του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ), ενός ευρωπαϊκού οργάνου που έχει ως στόχο: (i) να ενισχύσει την ασφάλεια και την ευρωστία του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος και (ii) να ενισχύσει την οικονομική ολοκλήρωση και σταθερότητα στην Ευρώπη. Ο ΕΕΜ επί του παρόντος θα ελέγχει άμεσα τις 130 πιο σημαντικές τράπεζες της ευρωζώνης, συμπεριλαμβανομένων τεσσάρων κυπριακών – την Τράπεζα Κύπρου, τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, την Ελληνική Τράπεζα και την Russian Commercial Bank (RCB) (Cyprus) και έμμεσα άλλες 6000. Πριν την έναρξη λειτουργίας του Ενιαίου Μηχανισμού, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), στη βάση σχετικού Ευρωπαϊκού Κανονισμού, αποφάσισε να διεξάγει, σε συνεργασία με τις εθνικές εποπτικές αρχές, μια συνολική αξιολόγηση της εξυγίανσης των ισολογισμών των τραπεζών και της φερεγγυότητάς τους, ούτως ώστε να διασφαλίσει ότι οι τράπεζες που θα τεθούν κάτω από την άμεση εποπτεία της, θα είναι υγιείς και ικανοποιητικά κεφαλαιοποιημένες έτσι που να είναι σε θέση να αντέξουν ακραίες μακροοικονομικές αρνητικές εξελίξεις.

Τα αποτελέσματα της Πανευρωπαϊκής Άσκησης Αξιολόγησης της Ποιότητας του Ενεργητικού (Asset Quality Review) και Αντοχής σε Προσομοιώσεις Ακραίων Καταστάσεων (Stress Test) επιβεβαίωσαν την οριστική σταθεροποίηση και την επανάκτηση της εμπιστοσύνης προς το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κύπρου, αλλά και τις θετικές προοπτικές που πλέον διαμορφώνονται για την Κυπριακή οικονομία.

Καταληκτικά, ο ΕΕΜ αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά βήματα για την ενίσχυση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Η εφαρμογή του ΕΕΜ αποτελεί το πρώτο μέρος της τραπεζικής ένωσης στην ΕΕ και πρέπει να λειτουργήσει σε συνδυασμό με τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης. Στον ΕΕΜ, την τελική ευθύνη για τα συγκεκριμένα εποπτικά καθήκοντα που συνδέονται με τη χρηματοοικονομική σταθερότητα όλων των τραπεζών της ζώνης του ευρώ, έχει πλέον η ΕΚΤ, αλλά οι εθνικές εποπτικές αρχές θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην καθημερινή εποπτεία, προετοιμασία και εφαρμογή των αποφάσεων της ΕΚΤ.

ΙΙ. ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑ

Εντός του 2014 ολοκληρώθηκαν οι εργασίες για τον εκσυγχρονισμό του νομικού πλαισίου για τις συλλογικές επενδύσεις, οι οποίες έχουν σκοπό την αξιοποίηση της Κύπρου ως χρηματοοικονομικού κέντρου και την προσέλκυση νέων επενδύσεων. Με την ψήφιση του Νόμου για τους Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ) τον Ιούνιο του 2012, του περί των Διαχειριστών Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων Νόμου (ΔΟΕΕ) του 2013, καθώς και του περί Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων Νόμου (ΟΕΕ) του 2014, ολοκληρώθηκε το νομικό πλαίσιο για τις συλλογικές επενδύσεις στην Κύπρο, εναρμονίζοντάς το με τις ευρωπαϊκές Οδηγίες, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τις βέλτιστες πρακτικές του τομέα στον ευρωπαϊκό χώρο.

Με το πιο πάνω πλαίσιο, η Κύπρος έχει τώρα στη διάθεσή της, ένα ολοκληρωμένο, σύγχρονο και ανταγωνιστικό νομοθετικό πλαίσιο για τις συλλογικές επενδύσεις, υπό την εποπτεία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, το οποίο εκτιμάται ότι θα μπορεί να δημιουργήσει νέες προοπτικές και ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον για την ανάπτυξη του κλάδου των συλλογικών επενδύσεων και τη διαχείρισή τους στην Κύπρο, καθώς και για την οικονομία γενικότερα.

ΙΙΙ. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Στο πλαίσιο των προσπαθειών της Κυβέρνησης για στήριξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ), το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του στις 20/2/2014 αποφάσισε όπως εγκρίνει σχέδιο παραχώρησης κυβερνητικών εγγυήσεων ύψους €300 εκ. προς τις Κυπριακές τράπεζες για σύναψη δάνειων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) για χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων και ΜΜΕ στην Κύπρο. Η ΕΤΕπ έχει εγκρίνει ολόκληρο το ποσό των €300 εκ. και κατά τη διάρκεια του 2014 έχει υπογράψει δανειακές συμβάσεις με όλες σχεδόν τις εμπορικές τράπεζες, καθώς και τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα.

Επίσης, το Υπουργικό Συμβούλιο κατά τη συνεδρία του στις 19/11/2014 αποφάσισε μεταξύ άλλων όπως εγκρίνει τη συνομολόγηση της Συμφωνίας Δανείου μεταξύ της ΕΤΕπ, του Πανεπιστημίου

Κύπρου και της Κυπριακής Δημοκρατίας για την υπό αναφορά χρηματοδότηση της Β΄ Φάσης της Πανεπιστημιούπολης από την ΕΤΕπ με ποσό ύψους μέχρι 162 εκ. Ευρώ (μέχρι και το 75% περίπου του συνολικού κόστους του έργου). Από το έργο αναμένεται να προκύψουν σημαντικά οικονομικά οφέλη, όπως η δυνατότητα για περισσότερα ερευνητικά προγράμματα και αναβάθμιση της ανώτερης εκπαίδευσης, η οποία θα ενθαρρύνει την καινοτομία και την παραγωγικότητα και θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας.

Επιπρόσθετα, κατά τη Γενική Συνέλευση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Αναπτύξεως και Ανασυγκρότησης (EBRD), που διεξήχθη στη Βαρσοβία τον Μάιο του 2014, αποφασίστηκε η επέκταση των δραστηριοτήτων της στην Κύπρο. Πρόκειται για μια ιδιαίτερα σημαντική απόφαση που έχει διανοίξει προοπτικές για χρηματοδοτικά προγράμματα προς τον ιδιωτικό τομέα, αλλά και επενδύσεις σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας και το τραπεζικό σύστημα. Η EBRD έχει λειτουργήσει γραφείο στην Κύπρο και άρχισε δραστηριότητες από τον Σεπτέμβριο του 2014.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 5: «ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ»

Ι. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Η Μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης, η οποία ξεκίνησε εντός του 2013, συνεχίστηκε με αμείωτη ένταση όσον αφορά τη διεξαγωγή μελετών για την προώθηση διαρθρωτικών αλλαγών που θα επιφέρουν βελτίωση της αποδοτικότητας των δημοσιών υπηρεσιών και του επιπέδου εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων. Οι μεταρρυθμίσεις αφορούν ένα ευρύ φάσμα δομών και λειτουργιών της δημόσιας υπηρεσίας, τον εκσυγχρονισμό ολόκληρης της δημόσιας διοίκησης, τη δημοσιονομική διαχείριση, την κοινωνική και επιδοματική πολιτική, το σύστημα ασφάλισης υγείας, τις φορολογικές αρχές, αλλά και την εταιρική διακυβέρνηση των Κρατικών Οργανισμών.

Εντός του 2014, ολοκληρώθηκαν οι μελέτες αναδιοργάνωσης για τους τομείς της Γεωργίας, Παιδείας και Υγείας και των συνδεδεμένων κρατικών οργανισμών, για το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη καθώς και για την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Επίσης, ολοκληρώθηκε η «αρχική» μελέτη που αφορά τα οριζόντια θέματα προσωπικού της δημόσιας υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος αμοιβών, αξιολόγησης και προαγωγών. Αν και η εποπτεία της Αναπτυξιακής και Διοικητικής Μεταρρύθμισης εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Υφυπουργού παρά τω Προέδρω, εντούτοις ο ρόλος του Υπουργείου παραμένει σημαντικός τόσο στο συντονισμό όσο και στην υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων.

Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης, τροχιοδρομήθηκαν αλλαγές και στο ίδιο το Υπουργείο Οικονομικών. Πρωτίστως, μετασχηματίστηκε η κεντρική διοίκηση του Υπουργείου, ώστε να ανταποκρίνεται με πιο αποτελεσματικό τρόπο στις προωθούμενες εξελίξεις και να ενισχύει την ικανότητα άσκησης πολιτικής. Στο πλαίσιο της Μεταρρύθμισης της Διαχείρισης των Δημοσίων Οικονομικών (PFM) και της θεσμοθετημένης υποχρέωσης ετοιμασίας Στρατηγικού Σχεδίου από κάθε οντότητα της γενικής κυβέρνησης (περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου, Ν.20(Ι)/2014), το Υπουργείο έχει τροποποιήσει το οργανόγραμμά του, μέσα από μια ουδέτερη οικονομικά αναδιάρθρωση των υφιστάμενων Διευθύνσεων, με τη δημιουργία δύο νέων Διευθύνσεων Στρατηγικής και Διοίκησης, ώστε να διασφαλίζεται από τη μία ο λειτουργικός διαχωρισμός της ετοιμασίας από την εκτέλεση του Προϋπολογισμού και από την άλλη να μην επιφορτίζεται η επιτελική δομή Στρατηγικού Σχεδιασμού με πέραν του δέοντος καθήκοντα και αρμοδιότητες.

Επίσης, πολύ σημαντική είναι η μεταρρύθμιση για την ενοποίηση του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και της Υπηρεσίας ΦΠΑ σε μία ενιαία φορολογική αρχή, το Τμήμα Φορολογίας και τις συναφείς νομοθετικές ρυθμίσεις με στόχο την ενίσχυση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της ικανότητας είσπραξης εσόδων και την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης και της φοροδιαφυγής. Η περιγραφή της μεταρρύθμισης για την ενοποίηση των φορολογικών τμημάτων γίνεται σε μεγαλύτερη έκταση κάτω από τη **Στρατηγική Επιδίωξη 7** που αφορά τη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών.

Παράλληλα, προωθείται από το Υπουργείο Οικονομικών το νέο πλαίσιο Διαχείρισης των Δημοσίων Οικονομικών (Public Financial Management) και του Προϋπολογισμού Δραστηριοτήτων, στο σύνολο του ευρύτερου δημοσίου τομέα που καλύπτει τις αναγκαίες νομοθετικές, διοικητικές, οργανωτικές διαδικασίες, τους ανθρώπινους πόρους καθώς και τη χρήση των πληροφοριακών συστημάτων, έτσι ώστε να αξιοποιούνται οι δημόσιοι πόροι αποδοτικά, αποτελεσματικά και με διαφάνεια. Το νέο πλαίσιο θεσμοθετήθηκε με την ψήφιση του προαναφερόμενου Νόμου «Ομπρέλα» (Ν.20(Ι)/2014), τον Φεβρουάριο του 2014. Οι νέες διαδικασίες προσδίδουν αυξημένη ευελιξία και δυνατότητα διαχείρισης σε κάθε υπουργείο, τόσο των διαθέσιμων οικονομικών πόρων όσο και του ανθρώπινου δυναμικού του, για την υλοποίηση των στρατηγικών τους στόχων, εντός αυστηρώς καθορισμένων ανώτατων ορίων δαπανών.

Σημαντική στη διασφάλιση της αμερόληπτης δημοσιονομικής πολιτικής είναι και η προβλεπόμενη από τον πιο πάνω Νόμο σύσταση και λειτουργία του ανεξάρτητου Δημοσιονομικού Συμβουλίου, το οποίο καλείται να αξιολογεί τις μακροοικονομικές προβλέψεις και να παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες κατά την κατάρτιση και εκτέλεση του Προϋπολογισμού.

Από το Νόμο «Ομπρέλα» απορρέει, επίσης, η υποχρέωση για κατάρτιση του Στρατηγικού Πλαισίου Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΣΠΔΠ) με το καθορισμό μεταξύ άλλων συνολικών δεσμευτικών και ενδεικτικών ορίων για τα επόμενα έτη, καθώς και δεσμευτικών και ενδεικτικών ορίων ανά Υπουργείο. Το ΣΠΔΠ θεωρείται ο ακρογωνιαίος λίθος της κυβερνητικής πολιτικής βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, αφού περιγράφει και παρουσιάζει το στίγμα της δημοσιονομικής και οικονομικής πολιτικής της Κυβέρνησης που θα πρέπει να ακολουθηθεί.

Συναφές με τις διοικητικές μεταρρυθμίσεις που προωθεί το Υπουργείο Οικονομικών, ως και η απαίτηση που εκπορεύεται από το Μνημόνιο, είναι ο καταρτισμός και η έγκρισή του από το Υπουργικό Συμβούλιο του πρώτου πλάνου Αποκρατικοποιήσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας, για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας και για προσέλκυση ξένων επενδυτών. Στο πλαίσιο αυτό, διορίστηκε ο Έφορος Αποκρατικοποιήσεων και έγινε η στελέχωση της Μονάδας, η οποία ήδη εφαρμόζει το Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων.

ΙΙ. ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

(α) Επέκταση/αναβάθμιση της Λειτουργίας Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη (ΚΕΠ).

Στα πλαίσια αναβάθμισης της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών που παρέχει το κράτος στους πολίτες, το Υπουργείο Οικονομικών προωθεί την ανάπτυξη και την επέκταση του θεσμού των Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη (ΚΕΠ). Εντός του 2014, προωθήθηκαν μια σειρά από σημαντικές ενέργειες που τα αφορούν και οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2015-2016.

Τα 7 ΚΕΠ (Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Αμμοχώστου, Πάφου, Πόλης Χρυσοχούς και Πελενδρίου), που λειτουργούσαν το 2014, παρέχουν πάνω από 90 υπηρεσίες διαφόρων Υπουργείων και Τμημάτων. Το ποσοστό των υπηρεσιών, ανά Υπουργείο/ Τμήμα/ Υπηρεσία που προσφέρθηκαν από όλα τα ΚΕΠ από την ημερομηνία σύστασής τους μέχρι το τέλος του 2014, παρουσιάζεται στο πιο κάτω κυκλικό διάγραμμα.

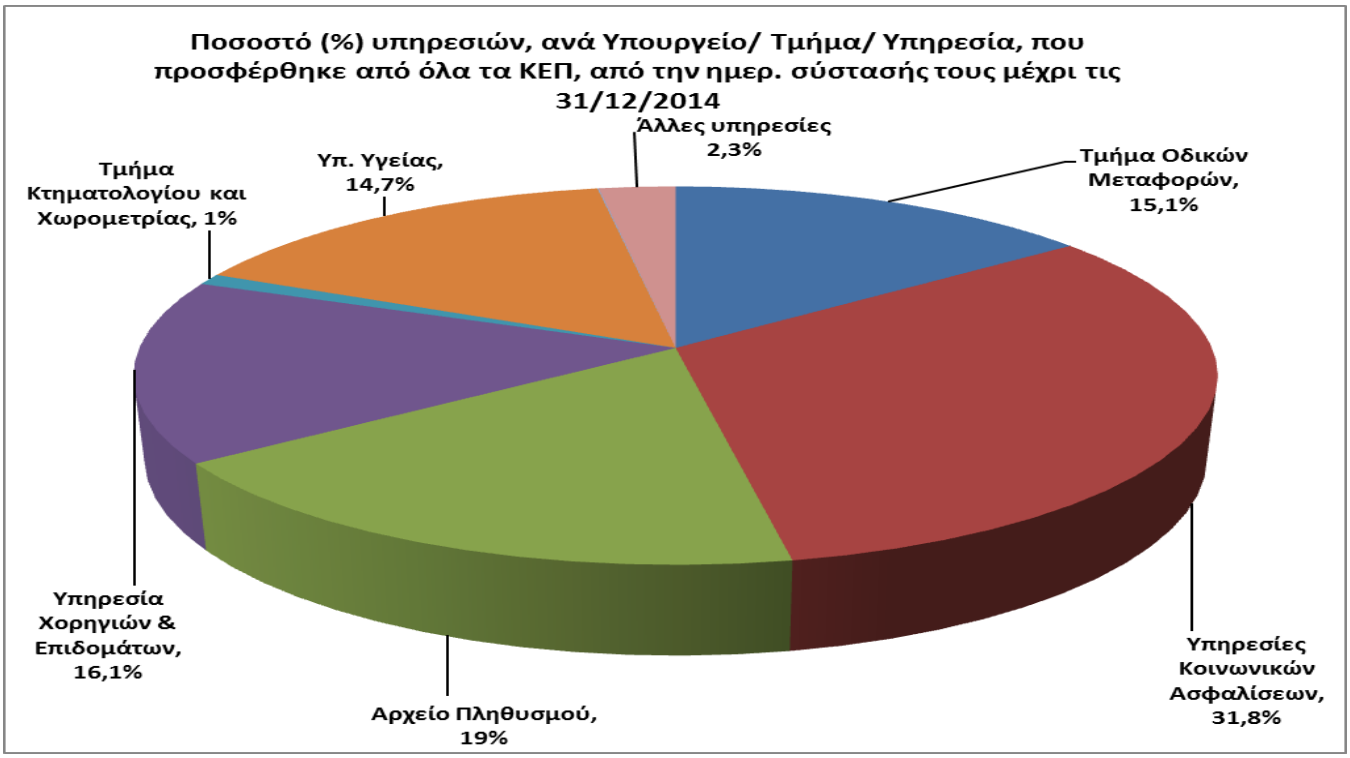

Πίνακας 5: ΚΕΠ ποσοστό υπηρεσιών, Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού

(β) Τηλεφωνική Εξυπηρέτηση Πολιτών

Με στόχο τη βελτίωση της τηλεφωνικής εξυπηρέτησης των πολιτών, το Υπουργείο Οικονομικών κατ' εντολή του Υπουργικού Συμβουλίου, προώθησε την επέκταση της εγκατάστασης στα τηλεφωνικά συστήματα των Τμημάτων/Υπηρεσιών της Δημόσιας Υπηρεσίας (με προτεραιότητα αυτά που εξυπηρετούν κοινό) ειδικού λογισμικού, ως εργαλείου παρακολούθησης του όγκου των τηλεφωνικών κλήσεων σε κάθε τηλεφωνικό αριθμό και του αριθμού των αναπάντητων κλήσεων, ώστε να καταδειχθεί το μέγεθος του προβλήματος και να βοηθήσει τους Προϊστάμενους των Τμημάτων/Υπηρεσιών να προωθήσουν κατάλληλες ενέργειες/μέτρα για επίλυσή του.

(γ) Διαφοροποίηση του ωραρίου της δημόσιας υπηρεσίας

Το ωράριο της δημόσιας υπηρεσίας έχει διαφοροποιηθεί, με την κατάργηση του απογεύματος της Τετάρτης και την εφαρμογή συνεχούς ωραρίου με αύξηση των ωρών εργασίας καθημερινά κατά μισή ώρα και με παράλληλη επέκταση του ελαστικού ωραρίου από μισή σε μια ώρα, με απώτερο στόχο τη μείωση της υπερωριακής αποζημίωσης και των επιδομάτων απογευματινής βάρδιας. Παράλληλα, με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη και των επιχειρήσεων, αποφασίστηκε η καθιέρωση, από την 1η Ιανουαρίου 2014, διευρυμένου ομοιόμορφου ωραρίου εξυπηρέτησης του κοινού από όλα τα Υπουργεία/Τμήματα/Ανεξάρτητες Υπηρεσίες, από τις 8.00π.μ. μέχρι τις 3.00μ.μ.

III. ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

(α) Ενίσχυση της Διοικητικής Ικανότητας των κυβερνητικών τμημάτων/υπηρεσιών και ανάπτυξη των διευθυντικών στελεχών

Στα πλαίσια του στόχου αυτού, το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ) εργάστηκε κατά το 2014, για την υλοποίηση του πιο κάτω Έργου που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από εθνικούς πόρους:

- «Αναδιοργάνωση και βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας Τμημάτων της Κυπριακής Δημόσιας Υπηρεσίας»

Το έργο εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» 2007-2013 και αποσκοπεί στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και της εσωτερικής λειτουργίας των κυβερνητικών Τμημάτων, αλλά παράλληλα, και στην ανάπτυξη σειράς μεθοδολογικών εργαλείων αναδιοργάνωσης, απλοποίησης διαδικασιών κτλ., με δυνατότητα οριζόντιας εφαρμογής σε άλλους οργανισμούς της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Τον Οκτώβριο του 2014 ολοκληρώθηκε η σύμβαση με τίτλο «Παροχή Υπηρεσιών Συμβούλου για τη διενέργεια Μελέτης: (α) Σύγκρισης Επιδόσεων (Benchmarking), Απλούστευσης Διαδικασιών, Εκσυγχρονισμού/ Κωδικοποίησης Θεσμικού Πλαισίου και Προετοιμασίας για εφαρμογή ISO στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και στις Επαρχιακές Διοικήσεις (άδεια οικοδομής μόνο), και (β) Αξιολόγησης Λειτουργίας Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη (ΚΕΠ), περιλαμβανομένης και της προετοιμασίας για εφαρμογή ISO», η οποία ξεκίνησε στις 3.10.2012.

(β) Ενίσχυση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας υπηρεσίας και της εξυπηρέτησης του πολίτη, μέσα από τη χρήση της τεχνολογίας της πληροφορικής

Στο πιο πάνω πλαίσιο, κατά το 2014, έχουν υλοποιηθεί από το Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής (ΤΥΠ) του Υπουργείου Οικονομικών, τα πιο κάτω έργα:

- **«η-Συνεργασία» -** Μετάβαση από τις χειρόγραφες στις μηχανογραφικές Συνεδρίες του Υπουργικού Συμβουλίου (ΥΣ) μέσω του διαδικτυακού χώρου επικοινωνίας και συνεργασίας: Πρόκειται για έργο που δίνει τη δυνατότητα των Μελών του ΥΣ να έχουν πρόσβαση στο σχετικό υλικό, όπου κι αν βρίσκονται 24x7 και βοηθά στη μείωση της γραφειοκρατίας και σε σημαντικές εξοικονομήσεις (χαρτιού, μελανιού εκτύπωσης, κόστους συντήρησης φωτοτυπικών μηχανών και σε προσωπικό διακίνησης).
- Επέκταση του **Διαδικτυακού Χώρου «η-Συνεργασία»** για εξυπηρέτηση και άλλων Τμημάτων/Υπηρεσιών. Μέσω του χώρου αυτού διασφαλίζεται η άμεση επικοινωνία μεταξύ Λειτουργών του Δημοσίου, διακίνηση/ανταλλαγή ηλεκτρονικών εγγράφων, διαχείριση ενημερωτικού υλικού, καλύτερος προγραμματισμός/διαχείριση δραστηριοτήτων, ανάπτυξη συζητήσεων και συντονισμός και έλεγχος των εργασιών.
- Λειτουργία της **Κυβερνητικής Διαδικτυακής Διόδους Ασφαλείας (ΚΔΔΑ)**, σε πιλοτική βάση, η οποία ουσιαστικά αποτελεί την κεντρική δίοδο των χρηστών του διαδικτύου (πολίτες,

επιχειρήσεις) χρησιμοποιώντας ένα και μοναδικό "κλειδί εισόδου" (single-sign-on) για όλες τις προσφερόμενες υπηρεσίες της Δημόσιας Υπηρεσίας και θα μπορούν να συναλλάσσονται με την Κυβέρνηση 24/7/365.

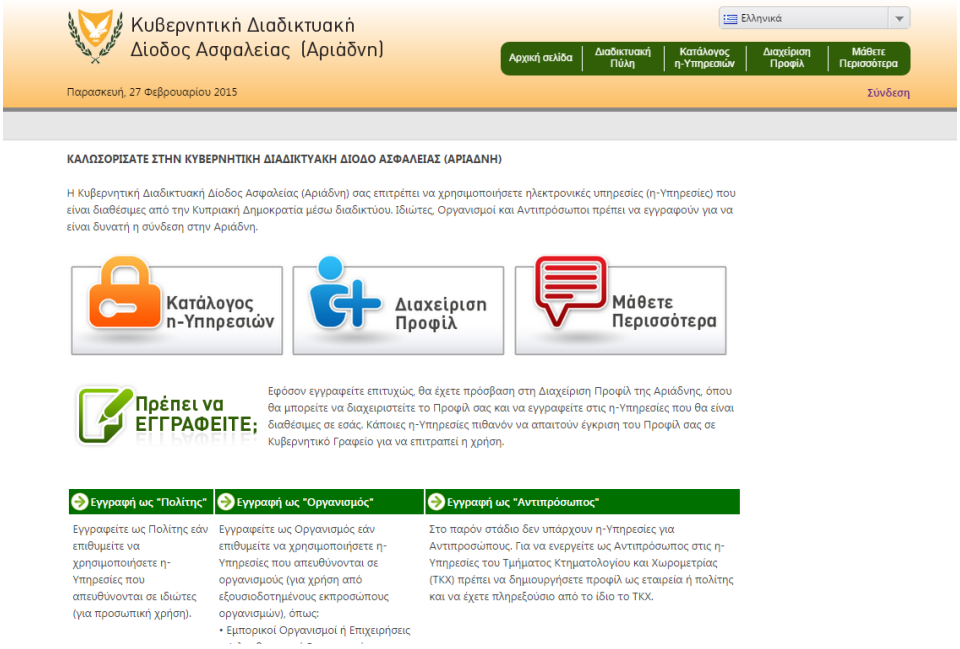

- Λειτουργία της **Εθνικής Διαδικτυακής Πύλης Ανοικτών Δεδομένων**, η οποία δημιουργήθηκε στα πλαίσια της οδηγίας για την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του Δημόσιου Τομέα (PSI Directive) στην οποία δημοσιοποιούνται δεδομένα του δημόσιου τομέα (πλην δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα), τα οποία είναι σε μορφή που μπορούν να τα αντλήσουν οι πολίτες και να τα αξιοποιήσουν για εμπορικούς ή μη σκοπούς.

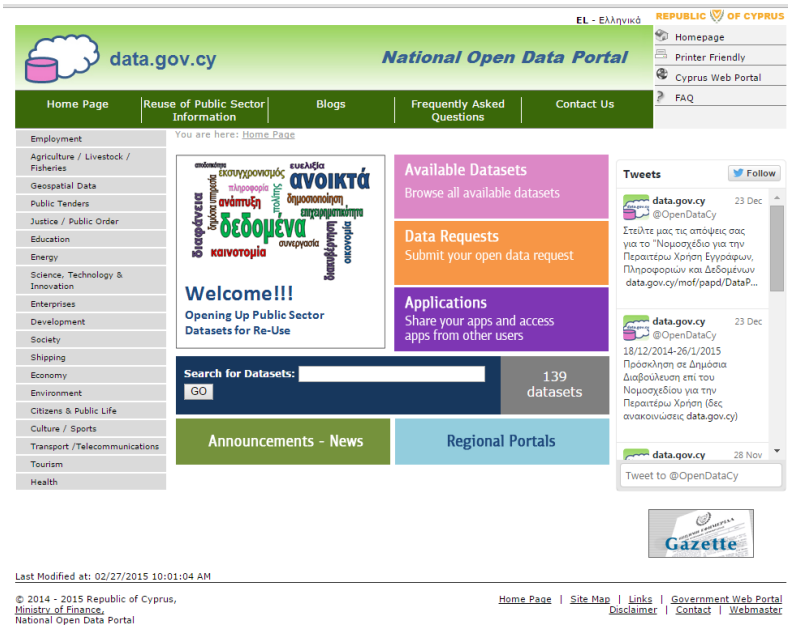

- Επέκταση του **Συστήματος Θεώρησης Διαβατηρίων (VIS)** του Υπουργείου Εξωτερικών σε Διπλωματικές Αποστολές και στα σημεία εισόδου-εξόδου της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Επέκταση του συστήματος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, για να καλυφθούν οι ανάγκες που αφορούν το **Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα**.

(γ) Έγκαιρη και έγκυρη δημοσίευση των κυβερνητικών εγγράφων

Η ετοιμασία, εκτύπωση και ταχεία διάθεση της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας συνέχισε και κατά το 2014 να αποτελεί την κύρια αποστολή του Κυβερνητικού Τυπογραφείου. Η Επίσημη Εφημερίδα, στο πλαίσιο της αξιοποίησης της τεχνολογίας και της ανάγκης για άμεση πρόσβαση του κοινού στις παρεχόμενες πληροφορίες, είναι προσβάσιμη δωρεάν μέσα από την επίσημη ιστοσελίδα του Τυπογραφείου (www.mof.gov.cy/gpo), γεγονός που παρέχει σε όλους τους πολίτες και τις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να ενημερώνονται άμεσα για το περιεχόμενό της, η οποία -μεταξύ άλλων- περιλαμβάνει τη νομοθεσία, τις δημόσιες προσφορές και τις κενές θέσεις.

Σημειώνεται ότι η Επίσημη Εφημερίδα κυκλοφορεί, από 1.1.2015, πλέον μόνο σε ηλεκτρονική μορφή, η οποία είναι αυθεντική και παράγει νομικά αποτελέσματα, όπως συμβαίνει τόσο στα υπόλοιπα Κράτη-Μέλη της ΕΕ, όσο και με την Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, της οποίας η νομική αυθεντικότητα κατοχυρώθηκε με τον Κανονισμό ΕΕ216/2013.

Το Κυβερνητικό Τυπογραφείο, κατά το 2014, συνέχισε την εκτύπωση όλων των εντύπων που χρησιμοποιεί η Δημόσια Υπηρεσία, η Εθνική Φρουρά, η Αστυνομία καθώς και μέρος των διδακτικών βιβλίων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, ενώ προχώρησε και στην εκτύπωση των ψηφοδελτίων για τις εκλογές ανάδειξης των Μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Επίσης, συνέχισε την προμήθεια, μέσω Συμφωνίας – Πλαίσιο, της δημόσιας υπηρεσίας με φωτοτυπικό χάρτη και γραφική ύλη, μέρος των οποίων είναι οικολογικά προϊόντα, γεγονός που το καθιστά πρωτοπόρο σε αυτό τον τομέα αποτελώντας υπόδειγμα για τις αντίστοιχες παραγωγικές μονάδες του ιδιωτικού τομέα.

(δ) Απρόσκοπτη και συντονισμένη έγκυρη και έγκαιρη στατιστική πληροφόρηση

Κύριο μέλημα της Στατιστικής Υπηρεσίας είναι η ευρύτερη και πληρέστερη ικανοποίηση των αναγκών των χρηστών σε στατιστικά δεδομένα, σε συνάρτηση με τη συνεχώς αυξανόμενη χρησιμότητα και σημασία της στατιστικής πληροφόρησης. Ως εκ τούτου, η Υπηρεσία κατευθύνει τις εργασίες της προς τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση καλής ποιότητας δεδομένων, καθώς και προς τη διατήρηση της συνέχειας και συγκρισιμότητάς τους, ούτως ώστε η στατιστική πληροφόρηση να αποτελεί το βασικό όργανο υποβοήθησης στη χάραξη της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής του κράτους που θα διασφαλίσει την μακροοικονομική σταθερότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι βασικές δραστηριότητες της Στατιστικής Υπηρεσίας αφορούν τη διενέργεια απογραφών, δειγματοληπτικών ερευνών και άλλων εργασιών σε οικονομικά, δημογραφικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα, που στοχεύουν τόσο στην υποβοήθηση του κυβερνητικού έργου στη διαμόρφωση πολιτικής, όσο και στη στατιστική πληροφόρηση του επιχειρηματικού κόσμου, της ακαδημαϊκής κοινότητας και γενικότερα του κοινού. Επίσης, ενεργεί ως συντονιστής στις περιπτώσεις όπου άλλοι φορείς του δημοσίου εκτελούν εργασίες στατιστικής φύσεως για τη συλλογή στοιχείων που σχετίζονται άμεσα με τις δραστηριότητές τους.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 6: «ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ»

Ι. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Όπως έχει αναφερθεί, στο πλαίσιο της διοικητικής μεταρρύθμισης, της οποίας την εποπτεία έχει αναλάβει ο Υφυπουργός παρά τῳ Προέδρῳ, προωθούνται οι απαραίτητες διαρθρωτικές αλλαγές στην οργάνωση και λειτουργία των δημόσιων θεσμών, καθώς και στην ανάπτυξη και τη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων. Ως εκ τούτου, παρουσιάζονται οι κυριότερες μεταρρυθμίσεις που προωθούνται σε σχέση με τη διαχείριση των ανθρωπίνων πόρων με σκοπό τη δημιουργία ενός δημόσιου τομέα που να είναι πιο αποδοτικός, αποτελεσματικός και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των πολιτών.

(α) Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αποκέντρωση πολιτικών διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού

Όσον αφορά την απλοποίηση πολιτικών διαχείρισης ανθρώπινου, ετοιμάστηκε προσχέδιο Διατάξεων παραχώρησης άδειας απουσίας χωρίς απολαβές στους δημόσιους υπαλλήλους, με τις οποίες επιδιώκεται, η διεύρυνση των περιπτώσεων για τις οποίες οι υπάλληλοι μπορεί να αιτηθούν τέτοια άδεια, η επέκταση της διάρκειας απουσίας χωρίς απολαβές, καθώς και η αποκέντρωση και απλοποίηση της διαδικασίας εξέτασης της σχετικής αίτησης. Επίσης, προωθείται η απλοποίηση της διαδικασίας εξέτασης αιτήσεων δημόσιων υπαλλήλων για μερική ιδιωτική απασχόληση. Οι πιο πάνω πρωτοβουλίες αναμένεται να τεθούν σε εφαρμογή εντός του 2015.

(β) Οργάνωση και Στελέχωση Υπηρεσιών

Στο πλαίσιο των τομεακών μελετών αναδιοργάνωσης του ευρύτερου δημόσιου τομέα, το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του Υπουργείου Οικονομικών, συμμετείχε στη διεξαγωγή μελετών οργάνωσης και στελέχωσης διαφόρων υπηρεσιών (π.χ. του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου, του Ιδρύματος Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου, της Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών κ.α.).

(γ) Ενίσχυση της κινητικότητας/εναλλαξιμότητας των υπαλλήλων στη δημόσια υπηρεσία

Με στόχο την αποτελεσματική κάλυψη υπηρεσιακών αναγκών λόγω των μέτρων που έχουν επιβληθεί για μείωση της απασχόλησης στη δημόσια υπηρεσία, προωθήθηκε η περαιτέρω ενίσχυση της κινητικότητας μέσω της ανάπτυξης, εντός της Δημόσιας Υπηρεσίας, μιας εσωτερικής αγοράς εργασίας (internal labour market). Η δημιουργία μιας τέτοιας αγοράς εργασίας αναμένεται να ενισχύσει τα εργαλεία που έχουν στη διάθεσή τους οι διοικήσεις των διάφορων Υπουργείων/ Ανεξάρτητων Υπηρεσιών για κάλυψη των υπηρεσιακών τους αναγκών, αλλά και να επιλύσει προβλήματα που σχετίζονται με την ελλιπή πρόσβαση των ιδίων των υπαλλήλων σε ευκαιρίες για μετακίνηση/ απόσπαση για εκτέλεση άλλων καθηκόντων, είτε λόγω της μη γνωστοποίησης σ' αυτούς των αναγκών, είτε λόγω της μη συναίνεσης των υπηρεσιών τους στη μετακίνησή/ απόσπασή τους σε άλλες Υπηρεσίες.

Στη βάση των πιο πάνω δεδομένων σχεδιάστηκε και έτυχε της σχετικής έγκρισης από το Υπουργικό Συμβούλιο, ο μηχανισμός που θα διέπει τη λειτουργία μιας τέτοιας εσωτερικής αγοράς εργασίας, και ο οποίος επιτρέπει από την μια στις διάφορες υπηρεσίες να ανταγωνίζονται για ποιοτικά καλό προσωπικό, και από την άλλη στους ίδιους τους υπαλλήλους να εκδηλώνουν ενδιαφέρον για απασχόλησή τους σε θέσεις, οι οποίες τους ενδιαφέρουν και είναι συναφείς με τα προσόντα που κατέχουν.

(δ) Εισαγωγή Οδηγού Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας των Δημόσιων Υπαλλήλων

Προκειμένου να καταστεί δυνατή η περαιτέρω διάχυση του Οδηγού Συμπεριφοράς και Δεοντολογίας των Δημόσιων Υπαλλήλων που εισήχθηκε στη δημόσια υπηρεσία το 2013, η εκπαίδευση για τον Οδηγό εντάχτηκε σε 3 προγράμματα τα οποία προσφέρει η Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ).

(ε) Εκπαίδευση/ανάπτυξη των δημόσιων υπαλλήλων

Αναφορικά με την ανάπτυξη των υπαλλήλων της δημόσιας υπηρεσίας, μέσω της διαμόρφωσης και υλοποίησης πολιτικής μάθησης, προωθήθηκαν εντός του 2014 κατά κύριο λόγο από την ΚΑΔΔ, οι πιο κάτω δραστηριότητες:

- «Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για Στρατηγική, Ηγετική και Διευθυντική Ανάπτυξη της Κυπριακής Δημόσιας Υπηρεσίας».

Γενικός στόχος του Έργου που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από εθνικούς πόρους, είναι η ενίσχυση της στρατηγικής, διοικητικής και ηγετικής ικανότητας της Δημόσιας Υπηρεσίας μέσω παροχής στους οργανισμούς και τα στελέχη της καινοτόμων υπηρεσιών μάθησης και επί τόπου στήριξης για εφαρμογή της μάθησης στην πράξη. Από το έργο αυτό, που έχει προϋπολογισμό €3.100.000, αναμένεται να επωφεληθούν συνολικά δύο χιλιάδες πεντακόσια (2.500) στελέχη της δημόσιας υπηρεσίας. Συγκεκριμένα, κατά το 2014, συμμετείχαν 1.056 στελέχη της δημόσιας υπηρεσίας.

- «Εκπαίδευση για την ανάπτυξη της διοικητικής και ηγετικής ικανότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Γενικός στόχος του, επίσης συγχρηματοδοτούμενου, Έργου είναι η ενίσχυση της διοικητικής και ηγετικής ικανότητας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κύπρου μέσω εκπαίδευσης και στήριξης χιλίων πεντακοσίων (1500) στελεχών τους, αιρετών και μη. Το Έργο έχει προϋπολογισμό €2.400.000 και μέσα στο 2014, πραγματοποιήθηκαν 259 εκπαιδευτικά προγράμματα στα οποία συμμετείχαν 1.619 άτομα.

- Υλοποίηση πρωτοβουλίας για ανάπτυξη του εναλλάξιμου προσωπικού μέσω της σύστασης και εκπαίδευσης Πυρήνων Μάθησης τόσο για το Γενικό Γραμματειακό όσο και για το Γενικό Διοικητικό Προσωπικό.
- Περαιτέρω προώθηση πρωτοβουλίας για τη συστηματική και αποκεντρωμένη διαχείριση της μάθησης στους οργανισμούς της δημόσιας υπηρεσίας με τη συνεχή εκπαίδευση και στήριξη των Πυρήνων Μάθησης, μέσα από νέο σύστημα μάθησης.
- Συνέχιση της προσπάθειας για μετατροπή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της ΚΑΔΔ σε προγράμματα Ηλεκτρονικής Μάθησης.

- Παροχή υποστήριξης μέσω της μεθοδολογίας του Δομημένου Δημοκρατικού Διαλόγου προς τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου (ΟΝΕΚ) για τον εκσυγχρονισμό των Δημοτικών Συμβουλίων Νεολαίας.
- Υλοποίηση 101 εκπαιδευτικών προγραμμάτων από την ΚΑΔΔ τα οποία παρακολούθησαν 1.869 δημόσιοι υπάλληλοι.

ΙΙ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Για την ορθή διαχείριση της κινητής και ακίνητης περιουσίας το Υπουργείο έχει εμπλοκή στα θέματα του Κεντρικού Φορέα για τη στέγαση της δημόσιας υπηρεσίας και συμμετοχή σε επιτροπές κυβερνητικών σχεδίων και προγραμμάτων. Επίσης, χειρίζεται θέματα που αφορούν την τροποποίηση υφιστάμενων τελών που εισπράττονται για υπηρεσίες που παρέχει η κυβέρνηση, τη διαγραφή οφειλών, καθώς και το στόλο των αυτοκινήτων των αξιωματούχων του κράτους. Παράλληλα, οι Υπηρεσίες Κρατικών Αγορών και Προμηθειών αποτελούν τον κατεξοχήν κυβερνητικό φορέα αγορών μεγάλης ποικιλίας υλικών κοινής χρήσης, για τις ανάγκες των Υπουργείων του Κράτους. Οι αγορές γίνονται με προκήρυξη δημόσιων μειοδοτικών διαγωνισμών, στη βάση συγκεκριμένων όρων και τεχνικών προδιαγραφών.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΔΙΩΞΗ 7: «ΔΙΚΑΙΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΒΑΡΩΝ ΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

Ι. ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Από την 1η Ιουλίου 2014, με στόχο την υλοποίηση σχετικής πρόνοιας του Μνημονίου Συναντίληψης, συστάθηκε το Τμήμα Φορολογίας, το οποίο προέκυψε από την ενοποίηση του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και της Υπηρεσίας Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, με βάση τον περί Τμήματος Φορολογίας Νόμο του 2014 (Ν. 70(Ι)/2014). Η ενοποίηση των φορολογικών τμημάτων της κυβέρνησης συμβαδίζει με τις διεθνείς καλές πρακτικές, με στόχο την αποτελεσματικότερη διεξαγωγή των εργασιών φορολόγησης και της καλύτερης εξυπηρέτησης του φορολογούμενου. Παράλληλα, συμβάλλει στη δημιουργία φορολογικής συνείδησης στους πολίτες, η οποία αποσκοπεί στην αύξηση των επιπέδων φορολογικής συμμόρφωσης και επιφέρει, αναπόφευκτα, σημαντικά οφέλη στην οικονομία του τόπου.

Η ενοποίηση των φορολογικών αρχών (άμεσης και έμμεσης φορολογίας) είναι ένα πολύ μεγάλο έργο το οποίο πραγματοποιείται σε διάφορα στάδια με στόχο την ολοκλήρωση της μέχρι τον Μάρτιο 2016. Σε πρώτο στάδιο, τον Οκτώβριο 2014 διορίστηκαν ο Έφορος Φορολογίας και ο Βοηθός Έφορος Φορολογίας. Στη συνέχεια, περί τα τέλη του 2014 συστάθηκε το Γραφείο Μεγάλων Φορολογουμένων σε Λευκωσία και Λεμεσό και η Μονάδα Διαχείρισης Χρέους. Κατά τον Δεκέμβριο 2014 αποστάληκαν επιστολές στους 266 φορολογούμενους που ανήκουν στο Γραφείο Μεγάλων Φορολογουμένων και οι οποίοι συμβάλουν στην είσπραξη του 40% των συνολικών εσόδων, με στόχο την ενημέρωση τους για το νέο σημείο αναφοράς, το οποίο τέθηκε σε λειτουργία στις 5/1/2015.

Επίσης, κατά το 2014 πραγματοποιήθηκε σειρά από μηχανογραφικές εργασίες για σκοπούς διευκόλυνσης των λειτουργών στην ταυτόχρονη πρόσβαση στις φορολογικές πληροφορίες των δυο πρώην Τμημάτων, προσβλέποντας στην καλύτερη και γρηγορότερη εξυπηρέτηση των φορολογουμένων. Συγκεκριμένα, έγιναν οι απαραίτητες μηχανογραφικές εργασίες, ώστε να γίνει η αυτόματη ταυτοποίηση των κοινών φορολογουμένων των δυο Τμημάτων και έκτοτε γίνονται ενέργειες για την πλήρη ταυτοποίηση των υπολοίπων φορολογουμένων. Παράλληλα, τέθηκε σε λειτουργία εσωτερική ιστοσελίδα τόσο για σκοπούς ενημέρωσης των Λειτουργών για τα διάφορα στάδια της ενοποίησης, όσο και για την πρόσβαση στις φορολογικές πληροφορίες.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη διάρκεια του 2014, πραγματοποιήθηκαν κοινοί φορολογικοί έλεγχοι άμεσης και έμμεσης φορολογίας σε 6 μεγάλους φορολογούμενους και σε 25 φορολογούμενους υψηλού κινδύνου. Η μέθοδος αυτή, εξυπηρέτησε τόσο τους λειτουργούς του Τμήματος να εντοπίσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές της προσέγγισης ανάλογα με το είδος φόρου που εξετάζουν και συνάμα εξυπηρέτησε και τους φορολογούμενους να κατανοήσουν την έννοια της ενοποίησης των Τμημάτων.

Ι. ΆΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

(α) Δράσεις για την ενίσχυση φορολογικής συμμόρφωσης

- Το Τμήμα Φορολογίας αποσκοπώντας στην αύξηση της συμμόρφωσης των νομικών προσώπων, προχώρησε στη διενέργεια εκστρατείας με την αποστολή 100.000 ειδοποιήσεων σε νομικά πρόσωπα που δεν είχαν υποβάλει Δηλώσεις Εισοδήματος για τα φορολογικά έτη 2008-2011, η οποία επέφερε τόσο την αύξηση του ποσοστού της υποβολής Δηλώσεων Εισοδήματος από τα νομικά πρόσωπα, στο 80% όσο και την απομάκρυνση μεγάλου αριθμού νομικών προσώπων, τα οποία ήταν ανενεργά, από το μητρώο του Τμήματος.
- Από το φορολογικό έτος 2014 και εντεύθεν και οι μισθωτοί έχουν πλέον την υποχρέωση να υπολογίζουν τον καταβλητέο τους φόρο σε σχετικό έντυπο που εμπερικλείεται στη Δήλωση Εισοδήματος τους και αν υφίσταται πληρωτέος φόρος, να καταβάλλεται με αυτοφορολογία. Το Τμήμα ενσωμάτωσε το εν λόγω έντυπο στη Δήλωση Εισοδήματος για το φορολογικό έτος 2013 και ταυτόχρονα στην ιστοσελίδα αναρτήθηκε εργαλείο συμπλήρωσης/ υπολογισμού των αυτοφορολογιών των φυσικών προσώπων.
- Η ιστοσελίδα του Τμήματος έχει εμπλουτιστεί με ξεχωριστό παράρτημα για το FATCA, εφόσον υπογράφτηκε μεταξύ των Υπουργού Οικονομικών και Πρέσβη των ΗΠΑ η Διακρατική Συμφωνία Κύπρου- FATCA (στις 2.12.2014).
- Στις πληρωμές μέσω διαδικτύου έχουν προστεθεί και οι πληρωμές που αφορούν εμπρόθεσμες φορολογίες φόρου εισοδήματος.
- Η δυνατότητα της υπηρεσίας Taxisnet έχει επεκταθεί και δέχεται ηλεκτρονικά αιτήσεις σχετικά με την εγγραφή / εξουσιοδότηση νέων χρηστών για υποβολή των φορολογικών δηλώσεων, νοουμένου ότι ο κάθε αιτητής έχει ήδη αριθμό φορολογικής ταυτότητας (Α.Φ.Τ) και έχει παραλάβει τουλάχιστον μία ειδοποίηση επιβολής φορολογίας φόρου εισοδήματος.

(β) Φορολογικές νομοθεσίες

Μέσα στα πλαίσια εκσυγχρονισμού των φορολογικών νομοθεσιών και των υποχρεώσεών μας που απορρέουν από το Μνημόνιο Συναντίληψης, προωθήθηκαν τροποποιήσεις των:

- περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου (Ν.17(Ι)/2014: κατάργηση της απαλλαγής από το φόρο της σύνταξης χηρείας. Ν.115(Ι)/2014: παροχή φορολογικών κινήτρων για επενδύσεις σε καινοτόμο επιχείρηση. Ν.134(Ι)/2014: προσθήκη των εταιρειών κροατικού δικαίου. Ν.170(Ι)/2014: φορολόγηση της σύνταξης χηρείας με ειδικό τρόπο).
- περί Βεβαιώσεως και Εισπράξεως Φόρων Νόμου (Ν.78(Ι)/2014: απόδοση ποινικής ευθύνης σε συγκεκριμένους αξιωματούχους των νομικών προσώπων, οι οποίοι υποβάλλουν δολίως ανακριβή ή ψευδή στοιχεία για την εξακρίβωση των υποχρεώσεών τους ή παραλείπουν/ καθυστερούν να καταβάλουν του οφειλόμενους από αυτά φόρους. Ν.79(Ι)/2014: υποχρέωση υπολογισμού του καταβλητέου φόρου και στους μισθωτούς και καθορισμός προθεσμίας της επιστροφής φόρου που καταβλήθηκε καθ' υπερβολή).
- περί φορολογίας Ακινήτου Ιδιοκτησίας Νόμου (Ν.108(Ι)/2014: επικαιροποίηση του όρου «ακίνητη ιδιοκτησία» με τη συμπερίληψη σε αυτόν της ξηράς, η οποία προκύπτει από επίχωση θάλασσας και των μαρίνων, η παραχώρηση έκπτωσης 15% για την έγκαιρη καταβολή φόρου, η φορολόγηση εξ αδιαιρέτου μεριδίων και τέλος η δυνατότητα υποβολής από τον ιδιοκτήτη/developer κατάστασης των ακινήτων για τα οποία υφίσταται σύμβαση πώλησης και φορολόγηση στον

αγοραστή για τα εν λόγω ακίνητα. Ν.177(Ι)/2014: απαλλαγή από φόρο συμβάσεων της μίσθωσης τουρκοκυπριακής ακίνητης ιδιοκτησίας μεταξύ Κηδεμόνα και εκτοπισθέντα).

- περί Εισπράξεως Φόρων Νόμου (Ν.80(Ι)/2014: ενίσχυση των εξουσιών των φορολογικών αρχών για την εξασφάλιση καταβολής των ανεξόφλητων φορολογικών υποχρεώσεων, μέσω δέσμευσης και κατάσχεσης τραπεζικών λογαριασμών, δήμευσης κινητής περιουσίας και εγγραφής εμπράγματου βάρους σε ακίνητη ιδιοκτησία χωρίς τη μεσολάβηση του Δικαστηρίου).

(γ) Φορολογικά έσοδα

Οι συνολικές προκαταρκτικές εισπράξεις σε ότι αφορά την άμεση φορολογία ανήλθαν κατά το έτος 2014 στα €1.766 εκ., σημειώνοντας 5,1% μείωση σε σύγκριση με τις τελικές εισπράξεις του έτους 2013. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη συνεχιζόμενη οικονομική κρίση που διανύει η κυπριακή οικονομία με συνεπακόλουθο τη στενότητα ρευστότητας σε όλους του τομείς και κατ' επέκταση τη μη έγκαιρη αποπληρωμή οφειλών από μέρους των φορολογουμένων.

Αναλυτικά οι εισπράξεις κατά πηγή προέλευσης:

Φόροι Δημοσίου	**2014**	**2013**
	€000	€000
Φόρος Εισοδήματος και Τόκοι	1.093.980	1.151.702
Έκτακτη Εισφορά για πρόσφυγες	58	15
Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα και Τόκοι	430.608	475.107
Φόρος Κληρονομιών	191	370
Τέλος Χαρτοσήμων	28.354	30.528
Πιστοποιητικά (Ένσημα)	1.703	1.720
Φόρος Ακίνητης Ιδιοκτησίας	104.400	100.984
Φόρος Κεφαλαιουχικών κερδών	36.978	24.364
Ειδικός Φόρος Πιστωτικών Ιδρυμάτων	69.771	76.689
Σύνολο	**1.766.043**	**1.861.479**
Φόρος Ακίνητης Αστικής Ιδιοκτησίας	14	19
Συνολικές Εισπράξεις	**1.766.057**	**1.861.498**

Πίνακας 6: Εισπράξεις άμεσων φόρων, Τμήμα Φορολογίας

ΙΙ. ΈΜΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

(α) Μέτρα καταπολέμησης της απάτης και περιορισμού της φοροδιαφυγής

(i) Για την αντιμετώπιση αποφυγής απόδοσης του ΦΠΑ:

- Πραγματοποιήθηκαν συνολικά, 1.287 φορολογικοί έλεγχοι και το συνολικό ποσό που βεβαιώθηκε, ανήλθε στα €25,1 εκ.,
- Ολοκληρώθηκαν 49 μεγάλες υποθέσεις που κατέληξαν σε βεβαιώσεις φόρου και επιβολή συμβιβαστικού προστίμου από τον Έφορο Φ.Π.Α. ή διαβιβάστηκαν στον Τομέα Λήψης Δικαστικών Μέτρων για καταχώρηση ποινικής δίωξης σχετικά με τα βεβαιωθέντα ποσά,
- Τέθηκαν υπό την απειλή του μέτρου της κατάσχεσης 1.687 πρόσωπα, στα πλαίσια του προγράμματος είσπραξης οφειλόμενων ποσών (είσπραξη ποσού €11,3 εκ.),
- Καταχωρήθηκαν στα δικαστήρια συνολικά 1.192 ποινικές διώξεις (εισπράχθηκε το ποσό των €8,3 εκ. που αφορούσε ποινικές διώξεις που, είτε εκκρεμούσαν κατά την έναρξη του έτους, είτε καταχωρήθηκαν στα δικαστήρια κατά τη διάρκεια του έτους και αποπερατώθηκαν εντός του έτους).
- Μέσα στα πλαίσια λήψης δικαστικών μέτρων έτυχε παρακολούθησης η συμμόρφωση των φορολογουμένων ως προς τα συμφωνηθέντα χρονοδιαγράμματα αποπληρωμής χρεών (εισπράχθηκε το ποσό των €15,5 εκ).
- Παραλήφθηκαν και έτυχαν επεξεργασίας 290.704 φορολογικές δηλώσεις. Στο τέλος του έτους, ο αριθμός των εγγεγραμμένων προσώπων στο μητρώο Φ.Π.Α. ήταν 85.226.

(ii) Για την αντιμετώπιση αποφυγής απόδοσης δασμών και φόρων, το Τμήμα Τελωνείων μεταξύ άλλων:

- Διεκπεραίωσε μεγάλο αριθμό διασαφήσεων εισαγωγών, εξαγωγών και διαμετακόμισης όπως φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα, με ποσοστό φυσικών ελέγχων 5% περίπου.

ΕΤΟΣ	**Διασαφήσεις**			
	Εισαγωγών	**Εξαγωγών**	**Διαμετακόμισης**	**ΣΥΝΟΛΟ**
2013	91,021	32,234	5,049	**128,304**
2014	86,974	23,267	4,757	**114,998**

Πίνακας 7: Διασαφήσεις, Τμήμα Τελωνείων

- Χειρίστηκε συνολικά 1.544 υποθέσεις που αφορούσαν τη διάπραξη διαφόρων αδικημάτων και εισπράχθηκαν €0,03 εκ. εισαγωγικοί δασμοί, €0,21 εκ. φόροι κατανάλωσης και €0,25 εκ. Φ.Π.Α. που είχαν αποφευχθεί, καθώς επίσης €0,44 εκ. συμβιβαστικά ποσά και ποσά απόδοσης, €0,23 εκ. χρηματικές επιβαρύνσεις και 0,004 εκ. τόκοι.

- Πραγματοποίησε 325 λογιστικούς και άλλους εκ των υστέρων ελέγχους σε υποστατικά εισαγωγέων και άλλων εμπλεκόμενων προσώπων. Εκδόθηκαν συνολικά 469 «Εκ των υστέρων βεβαιώσεις» για την είσπραξη €1,87 εκ. δασμοφορολογικών και άλλων επιβαρύνσεων.
- Χειρίστηκε 74 υποθέσεις αδήλωτων ρευστών διαθεσίμων που αφορούσαν ποσά άνω των €10,000 και κατακρατήθηκαν συνολικά €1,967,298 ενώ εισπράχθηκε μέχρι σήμερα ποσό πέραν των €200,000 ως συμβιβαστικά ποσά για παράλειψη δήλωσης.
- Χειρίστηκε συνολικά 27 υποθέσεις ναρκωτικών, αναβολικών και άλλων σκευασμάτων που σχετίζονται με αυτά, από τις οποίες κατέληξαν σε ισάριθμες κατασχέσεις παράνομων ουσιών
- Καταχώρησε 15 ποινικές διώξεις στο ποινικό Δικαστήριο.
- Είτε λόγω παράνομης εισόδου / εισαγωγής στην Κυπριακή Δημοκρατία είτε κατά τους ελέγχους που διενεργούνται στα εγκεκριμένα Σημεία Διέλευσης λόγω παράνομης διακίνησης από τις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας στις οποίες η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο, προς τις περιοχές στις οποίες ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο το Τμήμα προέβηκε σε κατάσχεση καπνικών προϊόντων (8,636,418 τσιγάρων, 940.4 kg καπνού, 400 πουράκια και 2,618 πούρων) καθώς και 71,336 τεμαχίων εμπορευμάτων που παραβιάζουν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (αφορούσαν 347 υποθέσεις).

(β) Φορολογικά έσοδα

Τα έσοδα από ΦΠΑ για το 2014 αυξήθηκαν με ρυθμό 3,7 % (€60,6 εκ. σε απόλυτους αριθμούς), φθάνοντας έτσι τα €1.689,3 εκ. σε σύγκριση με €1.628,7 εκ. που ήταν το 2013. Σε αυτό το ποσό περιλαμβάνονται €410,8 εκ. που εισπράχθηκαν κατά την εισαγωγή/είσοδο εμπορευμάτων.

	2013	**2014**	**2013/2014**	
	(σε € εκ)	**(σε € εκ)**	**(σε € εκ)**	**(%)**
Έσοδα	1.628,7	1.689,3	60,6	3,7
Επιστροφές	219,8	200,0	-19,8	-9,0

Πίνακας 8: Σύγκριση συνολικών εσόδων – Έμμεση Φορολογία (ΦΠΑ) για την περίοδο 2013-2014

Τα συνολικά έσοδα από δασμούς και φόρους κατανάλωσης, κατά το έτος 2014, ανήλθαν στο ποσό των €1.048,9 εκ. παρουσιάζοντας ποσοστιαία αύξηση της τάξης του 4,6% σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του 2013 που ήταν €1,002,3 εκ. Σε απόλυτους αριθμούς, τα συνολικά έσοδα του Τμήματος Τελωνείων αυξήθηκαν κατά €46,6 εκ.

Συγκεκριμένα, τα έσοδα από Εισαγωγικούς Δασμούς, Φόρους Κατανάλωσης και Άλλα Έσοδα του Τμήματος Τελωνείων αυξήθηκαν κατά 4,2% (€25,5 εκ. σε απόλυτους αριθμούς), φθάνοντας έτσι τα €637,9 εκ. σε σύγκριση με €612,4 εκ. που ήταν το 2013. Επιπλέον, το Τμήμα έχει εισπράξει ΦΠΑ κατά την είσοδο/εισαγωγή εμπορευμάτων ποσό €411 εκ., το οποίο περιλαμβάνεται στα συνολικά έσοδα από ΦΠΑ όπως αυτά παρουσιάζονται στην έκθεση του Τμήματος Φορολογίας.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται αναλυτικά η συνεισφορά του Τμήματος Τελωνείων, χωρίς το ΦΠΑ, που είσπραξε το Τμήμα κατά την είσοδο/εισαγωγή εμπορευμάτων.

Έτος / Έμμεσοι Φόροι	**2013 (€ εκ.)**	**2014 (€ εκ.)**	**2013/2014**	
			(€ εκ.)	**(%)**
Εισαγωγικοί Δασμοί	20,5	23,8	+3,3	+16,1
Φόροι Κατανάλωσης	587,6	609,5	+21,9	+3,7
Άλλα Έσοδα	4,3	4,6	+0,3	+7,0
ΣΥΝΟΛΟ	**612,4**	**637,9**	+25,5	+4,2

Πίνακας 9: Σύγκριση συνολικών εσόδων του Τμήματος Τελωνείων για την περίοδο 2013-2014

Δ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

- **Εκδόσεις (Ελληνικά)**
  1. Στρατηγικό Σχέδιο του Υπουργείου Οικονομικών 2015-2017
  2. Ετήσια έκθεση Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους 2014, Απρίλιος 2015

- **Εκδόσεις (Αγγλικά)**
  1. Strategic Plan 2015-2017
  2. Annual Public Debt Management Report 2014, April 2015

- **Συναφείς Ιστοσελίδες**
  1. www.mof.gov.cy (κεντρική ιστοσελίδα Υπουργείου Οικονομικών)
  2. www.mof.gov.cy/pdmo (ιστοσελίδα Γραφείου Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους)
  3. www.mof.gov.cy/ce (ιστοσελίδα Τμήματος Τελωνείου)
  4. www.papd.mof.gov.cy (ιστοσελίδα Τμήματος Δημοσίας Διοίκησης και Προσωπικού
  5. www.mof.gov.cy/ird (ιστοσελίδα Τμήματος Φορολογίας)
  6. www.cystat.gov.cy (ιστοσελίδα Στατιστικής Υπηρεσίας)
  7. www.mof.gov.cy/gpo (ιστοσελίδα Κυβερνητικού Τυπογραφείου)
  8. www.mof.gov.cy/dits (ιστοσελίδα Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής)
  9. www.mof.gov.cy/dgps (ιστοσελίδα Τμήματος Κρατικών Αγορών και Προμηθειών)
  10. www.centralbank.gov.cy (ιστοσελίδα Κεντρικής Τράπεζας)
  11. www.cysec.gov.cy (ιστοσελίδα Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς)
  12. www.cse.com.cy (ιστοσελίδα Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου)
  13. www.reform.gov.cy (ιστοσελίδα για τη Διοικητική και Αναπτυξιακή Μεταρρύθμιση)